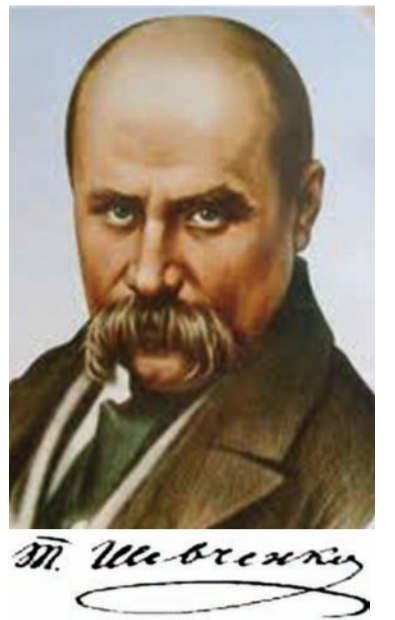

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXVI. № 7-8 (квітень) 2019

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ДОРОГІ УКРАЇНЦІ!

Найвищою офірою Бога для людства була жертва Його Єдиного Сина Ісуса Христа. З нагоди найбільших християнських Великодніх свят, ми повинні, в першу чергу, вивчити урок толерантності, прощення і любові до ближніх, що так важливо в наші часи. Сьогодні, як ніколи, ми повинні довести свою єдність, віру у Бога і довіру до людей, прощення наших ближніх, – принципи, за які Христос віддав своє життя.

Окрім заповідей Того, Який допустив розіп'яти Себе на хресті за наші гріхи: Люби Господа Бога свого всією міццю і свого ближнього, як самого себе, нашим обов'язком як українців є жити в гармонії одні з одними, зберігати наші культурні, мовні, традиційні надбання, просувати за допомогою культурних, наукових, виховних заходів нашу таку прекрасну ідентичність, зберігати все найдорожче, що його маємо, – нашу українську мову, звичаї, культуру і особливо наш український дух, який залишився незмінним протягом століть.

Нехай свято Воскресіння нашого Господа Ісуса Христа принесе вам здоров'я, гармонію, душевний спокій, загартує віру, укріпить нашу єдність і любов один до одного, зміцнить довіру в себе і в нашу здатність залишатися об'єднаними задля належного функціонування єдиної організації, яка представляє інтереси всіх українців Румунії, – Союзу українців Румунії.

ВІСТИНУ ВОСКРЕС!

Голова Союзу українців Румунії,
Депутат МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ

«Котилася писаночка з гори на долину,
Прикотилась прямисінько до нас у гостину.
А за нею йде Великдень, несе білу паску,
Дзвонить в дзвони, вам дарує радости і ласку.
Відчиняймо воротонька, гостоньків чекаймо,
«Христос Воскрес!» усі разом заспіваймо».

- ❖ Свято Пасхи – світле Воскресіння Христове
- ❖ А наш депутат таки працює!
- ❖ Нескорені Верховини Карпатської України (II)
- ❖ Статті, присвячені 205-ій річниці народження Шевченка

2 березня під егідою «Міжнародного дня рідної мови» відбулася культурна подія, організована Марамороською філією Союзу українців Румунії. На події були присутні представники Союзу українців Румунії, Шкільного повітового інспекторату, директори українських шкіл, викладачі, родичі та учні з усіх українських сіл Марамореша. На сцені ліцею імені Тараса Шевченка виступили учні з Верхньої Рони, Вишавської Долини, Бистрого, Реміт, Луга над Тисою, Кручунова, Сігету, Полян, Кривого, Красного та артистичні ансамблі з Верхньої Рони, Великого Бичкова, Полян.

8-10 березня у Повітовому музеї Сату Марє Союз українців Румунії та Сатумарська філія СУРу організували IX-й Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність».

9 березня були проведені заходи вшанування пам'яті великого українського поета Тараса Шевченка. У заходах взяли участь науковці та культурні діячі з Румунії, України та Словаччини, представники Союзу Українців Румунії, Посольства України в Румунії, Департаменту міжетнічних відносин Уряду Румунії, Міністерства освіти Румунії, Міністерства культури Румунії, представники місцевої влади, а також представники органів влади Чернівецької, Івано-Франківської та Закарпатської областей України, вищих навчальних закладів, музейних закладів, громадських організацій, загальноосвітніх шкіл Румунії та України та ЗМІ. На сцені Повітового музею Сату Марє виступили співачки Олена Пантелєєва та Зоя Тимченко з України, вокальний дитячий гурт «Мікулянка», фолк-співак Джордже Негря.

3 нагоди Міжнародного дня жінок депутат Микола Мирослав Петрецький виступив на пленарному засіданні Парламенту Румунії 6 березня 2019 р. з політичною заявою щодо перспектив, що стосуються визнання внеску жінок у суспільстві.

15 березня голова СУРу, депутат Микола Мирослав Петрецький разом з генеральним

секретарем СУРу Іриною Любою Горват взяв участь у заходах, присвячених 205-ій річниці від дня народження Тараса Шев-

ХРОНІКА ДІЯЛЬНОСТІ СУРу

ченка, які відбулися у Лугожі, Тіміський повіт. Були присутні представники СУРу, держадміністрації, Повітового шкільного інспекторату, викладачі, українські діячі, артистичні ансамблі з повітів Тіміш, Караш Северін, Арад.

17 березня Бухарестська філія СУРу організувала в залі Національного мистецького центру «Тінерімя Ромине» художньо-літературний вечір, присвячений 205-й річниці з дня народження Тараса Шевченка. З

вітальними словами виступили голова Бухарестської філії СуРу Ярослава Колотило, перший заступник голови СуРу Богдан Мойсей, радник-посланник Посольства України Євген Левицький, громадський діяч Василь Бойчук з Чернівців.

Виступили на сцені народний артист України, соліст Іван Дерда та піаніст Вадим Лісовий з Чернівців, дует Наталія Панчик-Колотило (скрипка) та Данієл Васілеску (гітара), румунська актриса Дойна Гіцеску, вокально-інструментальний гурт «Зоря» та інші.

27 березня Міністр інфраструктури України Володимир Омелян зустрівся у Посольстві України в Румунії з головою Союзу Українців Румунії, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, членами Ради СУРу, головами філій СУРу та громадянами України, які працюють в Румунії.

Голова Союзу українців у Румунії та депутат у Румунському Парламенті від української меншини Румунії Микола Мирослав Петрецький, у супроводі радника Міністерства освіти Ельвіри Кодря, зустрілися 27 березня в Міністерстві національної освіти Румунії, з міністром освіти, пані Катериною Андронеску та з державним секретарем міністерства Іриною Елісаветою Ковач.

У своєму виступі пан Микола Мирослав Петрецький запропонував для обговорення наступні пункти що стосуються

проблем навчального процесу для української меншини Румунії:

1. Важливість уточнення ситуації двосторонньої правової бази у сфері освіти, яка б прискорила підписання Протоколу про співпрацю між Міністерством національної освіти Румунії та Міністерством освіти і науки України.

2. Прискорення заходів щодо внесення до проекту шкільного плану на 2019-2020 навчальний рік у ліцеї імені Юлії Гаґдеу, м. Лугож 9-го класу з українською мовою навчання.

3. Вияснення правового становища будинку, в якому функціонує Педагогічний лицей імені Тараса Шевченка у Сігету-Мармаціей.

4. Прискорення кроків для підписання кошторису для проведення національних етапів шкільних змагань у 2019 році, фінансованих Міністерством національної освіти Румунії.

У цьому контексті, пан Микола Мирослав Петрецький представив детальну інформацію щодо кроків, зроблених як Союзом українців Румунії, так і ним, депутатом у Румунському Парламенті від української меншини Румунії, для вирішення цих проблем.

Міністр Єкатерина Андронеску показала свою готовність знайти оптимальні рішення для вирішення проблем, залучившись особисто до цієї справи.

Вона підтвердила важливість поступового та взаємного інформування в галузі освіти для української меншини в Румунії та продовження процесу забезпечення якісної освіти для всіх учнів румунської освітньої системи, в тому числі і для учнів української національності.

4-5 квітня депутат Микола Мирослав Петрецький у супроводі інспектора для меншин Сімони Малярчук, голови Марамороської філії Мирослава Петрецького, голів місцевих організацій СУР Ледії Співалюк, Елека Опрішана та Юри Мочернака здійснив робочий візит в села Верхня Рона, Красний, Бистрий і Вишавська Долина, де зустрівся з мерами Іваном Романюком, Василем Дучуком та директорами шкіл Лореданою Лушкан, Віорікою Петровою та Василем Онюжиком.

Під час зустрічей були обговорені проекти, розпочаті мерами згаданих сіл, проблеми з якими стикається українська меншина, освіта на українській мові, майбутні проекти, ініційовані СУРом та державними установами згаданих сіл.

А НАШ ДЕПУТАТ ТАКИ ПРАЦЮЄ!

Моє життя останніх тридцяти літ невіддільне від життя та історії української громади: як журналіста, одного із співзасновників Союзу українців Румунії, організації, якій у грудні нинішнього року сповниться тридцять літ.

Давно маю намір написати історію заснування і діяльності СУРу. Якщо встигну це зробити, то в ній значне місце буде відведено роботі українських депутатів у Парламенті Румунії, де їх призначення за статусом відстоювати інтереси українців з високої трибуни законодавчого форуму, висвітленню того що вони зробили за свій мандат для української спільноти Румунії.

Дотепер я «пережив» трьох українських депутатів, а зараз, як шеф-редактор часопису «Український вісник», працюю «під рукою» четвертого – молодого, динамічного і відданого українській справі депутата Миколи Мирослава Петрецького, який є водночас і головою Союзу українців Румунії.

Звісно, пишучи про роботу депутатів, яким українські виборці доручили високий мандат, писатиму об'єктивно, не відступатиму від правди, порівнюватиму, на основі аргументів, їх роботу. Писатиму правду, навіть якщо у декого вона викличе «оскому».

Можу безпомилково сказати, що ці порівняння будуть на користь теперішнього нашого депутата, бо він справді працює для української громади. Так, у кожному числі сурівської румуномовної газети „Curierul ucrainean“ подаються цілі сторінки з робочого «записника» депутата Миколи Мирослава Петрецького. В них виступи з парламентської трибуни – від політичних декларацій на маргінезі важливих соціально-політичних подій, законів, прийнятих законодавчим форумом, інтерпеляції, запити, що стосуються як загальної проблематики, до проблем української громади. Та парламентська активність нашого депутата – це тільки один, так би сказати, бік медалі. Бо чи не важливішим є знання і намагання розв'язати нагальні проблеми, з якими стикаються українці наших громад на місцях. А це завдяки тому, що депутат Микола Мирослав Петрецький багато часу відводить перебуванню серед людей, від яких одержав парламентський мандат. Зареєстровує на терені всі негаразди, з якими звертаються до нього люди, і на їх основі робить запити до компетентних органів – від міністерств, примарій, різних державних інституцій, адміністрацій центрального та повітового рівнів.

А ці проблеми чи негаразди стосуються освіти рідною мовою, благоустрою населених пунктів, транспорту, ремонту й оснащення шкіл, видання шкільних посібників, сурівських домівок, турбота про роботу художньої самодіяльності та багато інших справ.

Отож, наш депутат і голова СУРу не їде тільки на урочисті події – фестивалі, Шевченківські Дні та інші дійства, аби тільки «показатися» людям, він дійсно переймається їхніми проблемами і найчастіше

розв'язує їх. Його запити до компетентних органів завжди аргументовані, переконливі, включно з юридичного кута зору. Навіть і в так звані парламентські канікули депутат не дозволяє собі відриватися від проблем українських громад на місцях.

Оскільки в останні місяці і часопис «Вільне слово» почав подавати (у перекладі) те, про що з депутатської роботи друкує сурівська румуномовна газета, я вважаю доцільніше не робити це і в «Українському

віснику», а відзначити на сторінках часопису найважливіші аспекти із «робочого записника» депутата Миколи Мирослава Петрецького.

Не вагаюся стверджувати, що зроблене дотепер депутатом Миколаю Мирославом Петрецьким – за обширом проблематики і результатами – набагато перевищує те, чого домоглися попередні депутати.

Та аби не «теоретизувати», перейду до

кількох конкретних прикладів. Не обов'язково у хронологічному порядку, а виділяючи приклади найбільшої ваги, яких тільки за останні місяці – десятки.

Ось політична декларація, виголошена депутатом Миколаю Мирославом Петрецьким з трибуни Парламенту з нагоди наближення Сторіччя національного свята Румунії

– велике Об'єднання 1918 року, в якій він підкреслює лояльність української меншини, якій румунська держава забезпечує всі права і свободи, тому «етнічні українці серцем і душею приєднуються до всього румунського суспільства» в консолідованій державі.

Коли до Парламенту був поданий на обговорення проект нового пенсійного закону, наш депутат виступив з «амендаментом», в якому підкреслює необхідність додержання в ньому принципу «справедливості».

З нагоди Міжнародного дня рідної мови Микола Мирослав Петрецький у представленій у Палаті Депутатів політичній декларації застеріг, що не досить урочистих промов і моментів, а необхідно зробити конкретний аналіз перспектив щодо «стимулювання мовної різноманітності», поборювання намірів певних «авантюристів», котрі в дусі «популістської політики» намагаються порушити певні права у цій справі, що «суперечать європейським нормам».

Наш депутат звернувся до міністра Внутрішніх справ у зв'язку з двомовними написами при ході до населених пунктів з українським населенням.

У відповіді міністра Кармен Данієли Дан зазначається, що справа була подана на розгляд префектові Марамороського повіту і внаслідок цього було констатовано, що двомовний напис «зник» тільки при вході в село Верхня Рівна і що цю справу буде розв'язано.

Але парламентська діяльність депутата Миколи Мирослава Петрецького вельми багата і охоплює численні аспекти, що стосуються проблем української громади – господарських, освітніх, культурних.

А це переконує український люд в тому, що представник у законодавчому форумі країни пильнує їх інтереси, що вони можуть з довір'ям звертатися до нього, маючи впевненість, що він докладе всіх зусиль, аби ці звернення дістали позитивне вирішення.

У зв'язку з проблемами, які виникли з викладанням української мови у Лугозькому колегіумі ім. Юлії Хаждеу наш депутат звернувся до міністра Освіти Катерини Андронеску і одержав вичерпну відповідь у дусі нового Закону про освіту; щодо незадовільного ходу місцевих поїздів у Банаті одержано листа подяки від примаря комуни Маншлок Тіміського повіту, в якому сказано, що внаслідок запиту українського депутата Міністерство транспорту взяло до уваги відновлення руху поїздів на трасі Тімішоара – Реметя Міке.

Як сказано вище, вирішено десятки проблем внаслідок наполегливості депутата Миколи Мирослава Петрецького, а це незаперечний доказ того, що він працює на користь української громади Румунії, що депутатський мандат для нього не тільки велика честь, але і висока відповідальність, що він невтомно працює повністю його заслугоує і виправдовує. Бо не рані святить місце людини, а її діла.

Михайло МИХАЙЛЮК

Слово «Пасха» означає в перекладі з єврейської, визволення». Євреї, святкуючи старозавітну Пасху, згадували про визволення предків своїх від рабства єгипетського. Християни ж, святкуючи Пасху новозавітну, радіють визволенню через Христа усього людства від рабства диявола і даруванню нам життя та вічного блаженства. За важливістю благодіянь, одержаних нами через Воскресіння Христове, Пасха є свято свят і торжество з торжеств, тому й богослужіння цього свята відрізняється від інших величністю та незвичайною урочистістю.

Задовго до півночі віруючі, у світлому одязі, сходяться у храм і побожно чекають початку пасхального торжества. Священнослужителі облачаються у найсвітліші ризи. Близько півночі урочистий благовіст сповіщає, що настає велика хвилина - світлоносне свято Воскресіння Христового. Священнослужителі з хрестом, світильниками і кадилом виходять з вітаря і разом з народом, подібно до мироносиць, які ходили дуже рано до гробу, обходять навколо церкви, співаючи: «Воскресіння Твоє, Христе Спасе, ангели співають на небесах, і нас на землі сподоби чистим серцем Тебе славити». В цей час з дзвіниці, немов з небес, линуть радісні пасхальні звуки дзвонів. Усі віруючі йдуть із запаленими свічками, виражаючи цим духовну радість світлоносного свята.

Хресний хід зупиняється біля зачинених західних дверей храму, немов біля дверей гробу Христового. І тут, після звичайного виголосу, священник, подібно до ангела, який сповістив мироносицям біля гробу про воскресіння Христове, першим виголошує радісну пісню: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував». Ця пісня тричі повторюється священнослужителем і хором.

Після цього предстоятель виголошує стихи давнього пророцтва св. царя Давида: «Нехай воскресне Бог, — і розвіються вороги Його...», а всі люди (хор) у відповідь на кожен стих співають: «Христос воскрес із мертвих...»

Нарешті предстоятель, тримаючи у руках хрест і трисвічник, накреслює ними знамення хреста на зачинених дверях храму; вони відчиняються, і радісний сонм, як колись мироносиці до апостолів, входить до церкви, залитої світлом від усіх запалених світильників і лампад, співаючи радісну пісню: «Христос воскрес із мертвих...»

Наступне богослужіння пасхальної ранньої складається переважно зі співу канону, складеного св. Іоаном Дамаскиним. Усі пісні цього канону розділяються багаторазовим: «Христос воскрес із мертвих!» Під час співу канону священнослужителі з хрестом і кадилом, у передшесті світильників, обходять усю церкву, наповнюючи її фіміамом, і радісно вітають усіх словами: «Христос воскрес!» Неодноразові виходи священнослужителів з вітаря нагадують про часті явлення Господа ученикам Своїм після воскресіння.

У кінці ранньої, після співу: «Один одного обіймімо, скажімо: браття! І тим, що ненавидять нас, простімо все заради воскресіння», всі віруючі починають вітатись одне з одним, промовляючи: «Христос воскрес!» і відповідаючи: «Воістину воскрес!» Це вітання вони засвідчують цілуванням і даруванням пасхальних яєць, які служать знаменним символом повстання з гробу, – воскресіння життя в самих надрах його, силою всемогутності Божої.

Потім читається слово Іоана Золотоустого,

яке починається словами: «І хто благочестивий і боголюбний, нехай насолодиться цим добрим і світлим торжеством...» Св. Іоан Золотоустий закликає радіти усіх: «Багаті й убогі, радійте один з одним. Стримані і ліниві, вшануйте день. Ті, хто постив і не постив, веселіться сьогодні...»

«Ніхто нехай не плаче над гріхами своїми, бо відпущення від гробу засяяло. Нехай ніхто не боїться смерті, бо нас визволила Спасова смерть...»

І, нарешті, урочисто проголошується вічна перемога Христова над смертю і пеклом: «Смерте, де твоє жало? Пекло, де твоя перемога? Воскрес Христос, і ти впало додолу. Воскрес Христос, і впали демони. Воскрес Христос, і радіють ангели. Воскрес Христос, і життя живе. Воскрес Христос, і немає мертвих у гробі (бо тепер смерть не є знищення, а тільки тимчасовий стан), бо Христос повстав із мертвих і став початком для померлих. Йому слава і держава на віки віків. Амінь».

Після ранньої одразу відправляються часи і літургія, при відчинених Царських вратах, які відкриті з початку ранньої і не зачиняються цілий тиждень на знак того, що Ісус Христос назавжди відкрив нам врата Небесного Царства. На літургії читається перше зачало Євангелія Іоана Богослова (яке починається словами: Споконвіку було Слово, і Слово було у Бога, і Слово було Бог...), в якому зображується божественність нашого Визволителя. Якщо літургія звершується собором священників, то Євангеліє читається різними мовами, на знак того, що всім народам на землі буде проповідано про Господа.

Наприкінці літургії освячується пасхальний хліб – артос, який у Світлу суботу після літургії роздається віруючим як пасхальне благословення.

Після пасхальної літургії (іноді між ранньою і літургією), здійснюється освячення пасок, яєць, м'яса для пасхальної трапе зи віруючих.

У наступні дні Пасхи, після літургії, під звуки дзвонів, відбуваються хресні ходи навколо церкви, на яких, як переможний трофей, носять хрест Христов. Цим віруючі виявляють свою радість і торжество від перемог Ісуса Христа над смертю й пеклом.

Вечірню в перший день Пасхи настоятель звершує, облачившись у священні ризи. Після вечірнього входу з Євангелієм читається Євангеліє про явлення Воскреслого Ісуса Христа апостолам увечері в перший день Свого Воскресіння із мертвих (Див.: Ін 29, 19-25). Євангеліє читає настоятель, повернувшись обличчям до народу. Відпуст виголошує з хрестом.

Увесь світлий пасхальний тиждень дзвонять у всі дзвони.

Починаючи з першого дня Пасхи і до вечірні свята Св. Тройці колінопреклонінь і доземних поклонів робити не заведено.

У перший вівторок після пасхального тижня св. Церква, розділяючи радість Воскресіння Христового з померлими, у надії всезагального воскресіння, по-особливому поминає спочилих, тому і день цей називається «Проводами». Після літургії відправляється вселенська панахида. Здавна існує звичай у цей день відвідувати могили своїх близьких родичів.

Пасхальні пісенспіви співаються у церкві до свята Вознесіння Господнього, яке відзначається на сороковий день після першого дня Пасхи.

Великодні традиції та звичаї на Мараморощині

Українці Мараморощини заздалегідь готуються до свята великим постом, приводять в порядок і свої оселі.

В ніч з четверга на п'ятницю проводиться урочиста утренняя, читається 12 фрагментів з Євангелії, в якій згадуються події від Таємної вечері до поховання Ісуса Христа. В цей період не дзвонять дзвони, а б'ють «клепала». Головне в цей день утримуватися від їжі до вечірньої, поклоніння Плащаниці – строгий піст. В суботу ввечері всі відправляються на святкове богослужіння, коло опівночі дзвони сповіщають про наближення хвилини Воскре-

сіння Христового і навколо храму проходить хресний хід.

Вночі або на утренняя, після літургії відбувається обряд освячення пасок, фарбованих яєць та інших продуктів, як заведено в кожному селі, при кожній парафії. Всі віруючі вітають один одного: «Христос воскрес!» і відповідають «Воістину воскрес!».

Після повернення додому влаштовується сімейний пасхальний обід, на якому мають бути присутні всі члени сім'ї. Насамперед моляться і куштують освячену їжу. Ще 40 днів від Воскресіння Господнього зазвичай люди вітають один одного «Христос воскрес!». В період Пасхи люди ходять один до одного в гості, дарують крашені яєчка; писанки або крашаниці, малюванки, а коло храмів водять хороводи, пасхальні ігри. Також на Великдень в багатьох місцях відвідують кладовище, коли запалюють свічки і моляться за померлих.

В ці три дні палять «великодні вогнища» з сухого дерева, а залишки від священного вогню, головешки дбайливо збирають і зберігають протягом року, адже Великодні вуглини в різних місцях обійстя захищають двір від усякої напасті.

Старі люди привикли ставити під образами або на стіл глечики з медом для поминання померлих.

Також є села, де на Великдень ставлять великі гойдалки, тому що ці гойдалки мають

ритуальний сенс; стимулюють родючі сили, благотворно впливають на врожай і на потомство у людей і тварин.

Дуже велике значення мають і фарбовані яйця, які укладають разом з паскою та іншими ласощами, бо це символ сонця, насіння, яке передає життя і тому саме по собі уособлює ідею воскресіння.

Ярослава ШТЕЛЯК,
кореспондент

НЕСКОРЕНІ ВЕРХОВИНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (II)

/із певними скороченнями/

СВІДЧАТЬ ДОКУМЕНТИ

Зі споминів доктора Степана РОСОХИ, заступника голови Союму Карпатської України:

15 березня від ранніх годин воєно і сирувало. Пролітає легкий сніг. Але на вулицях столиці (Хуста – О. М.) великий рух. По вчорашнім проголошенні загальної мобілізації Штаб Карпатської Січі озброює все нові і нові відділи, і сотня за сотнею Карпатських січовиків, з піснею на устах, відходить на фронт. Населення вітає їх окликами «Слава!», кидаючи їм квіти під ноги. Вантажними автами від'їжджають родини чеських урядовців, а за ними пруть на схід /.../ колони чеського війська, що ще вчора намагались роззброїти Карпатську Січ, щоб мадяри могли зайняти Карпатську Україну без боїв. Цього моменту чехам ніколи не забудемо! Їхня нахабна поведінка та заяви: «Радше мадярам віддамо зброю, як вам (себто Карпатській Січі!), як ми тут не будемо панамі, то будуть мадяри!» – обурює українське населення. Місцеві мадяри, як ті щурі, позалізували до нор і підготовляються, щоб опісля підступно пхати ножі в спину Карпатським січовикам і цивільним українським патріотам.

Третя година, і посли займають свої місця, а простору залу заповнює численна публіка. Кілька хвилин пізніше найстарший віком член українського Закарпатського парламенту, прем'єр-міністр Августин Волошин врівноваженим голосом відкриває перше засідання першої сесії Союму Карпатської України.

З виступу Августина ВОЛОШИНА на відкритті першого засідання Союму Карпатської України:

Світлий Соїме! В цих словах криється величезна важкість нинішнього історичного дня. Боже Провидіння дозволило мені відкрити Перший Соїм Карпатської України словами Тараса Шевченка:

*«Встане Україна, світ правди засвітить,
І помоляться на волі невольничі діти...»*

Висловлюємо глибоку вдячність Богові, що дозволив дочекатися цього великого нашого свята, що є святом всього українського народу. Дозволив якраз нам – найменшій частині українських земель – бути вільними. Від національної загибелі врятувала нас наша глибока віра у наше національне воскресіння. Почавши від XII віку, безупинно вів наш народ боротьбу за свої права із завойовниками, і вже здавалося, що наші вороги зітруть нас із лиця землі.

Після зруйнування Січі підняв своє могутнє слово Тарас Шевченко, як степовий буревій, задрижав царський трон, всенародного пориву більше не можна було здержати.

В Карпатській Україні приготувалася для нас неминуча загибель, щораз більше витискали нас у гори. Половина нашого народу приневолена була емігрувати. Нашу мову витиснено з урядів і навіть з церкви. Та хоч як

нас переслідували, дух, ідею не можна в кайдани закувати.

Що ми діждалися цього часу, можемо завдячувати витривалості нашого народу. Незважаючи на всі трагічні переживання, залишилися ми вірними синами свого народу, дух предків додавав нам творчої сили і почуття єдності.

З виступу голови Союму проф. Августина ШТЕФАНА:

Ми хочемо вірити, що незламну волю українського народу – жити своїм вільним життям – респектуватимуть всі культурні народи, котрим принцип самовизначення народів є святий заповіт і не пуста фраза. Бо зухвалість думати, що Всемогутній тільки для одного або двох народів творив цей світ. Кожний народ має святе право жити своїм власним життям на цьому світі.

Український народ не є гостем в Карпатській Україні! Більше як тисяча триста років заселяє він цю землю. Тисяча кількадесят років тому назад бере він участь під про-

водом Князя Олега Віщого в поході на Царгород разом з іншими племенами Київської держави.

... Вірю, що перший український Соїм Карпатської України розпочату працю поведе так, що наш многотраждальний народ буде тішитися своєю свободою, своєю правдою.

З виступу посла доктора Михайла БРЯЦАЙКА:

По вчорашніх трагічних годинах, коли в головнім місті Карпатської України проливалася українська кров, обговорюємо сьогодні під звуки гарматних вистрілів Перший Конституційний Закон Карпатської України. По тисячолітній неволі наша Земля стає вільною, незалежною та проголошує перед цілим світом, що вона була, є й хоче бути УКРАЇНСЬКА. І коли б навіть нашій молодій Державі не суджено було довго жити, то наш Край залишиться вже назавжди УКРАЇНСЬКИМ, бо нема вже такої сили, яка могла б знищити душу, сильну волю нашого українського народу.

ЗАКОН № 1 КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Соїм Карпатської України ухвалив цей Закон:

1. Карпатська Україна є незалежна Держава.
2. Назва Держави є: КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.
3. Карпатська Україна є республіка з президентом, вибраним Соїмом КУ на чолі.
4. Державна мова Карпатської України є УКРАЇНСЬКА мова.

5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, причому барва синя є горішня, а жовта є долішня.

6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб: медвідь у лівім червонім полі й чотири сині та жовті смуги в правому півколі, і ТРИЗУБ св. Володимира Великого з хрестом на середньому зубі. Переведення цього місця Закону полишається окремому Законові.

7. Державний гімн Карпатської України є: «Ще не вмерла Україна...»

8. Цей Закон обов'язує зараз од його прийняття.

Із споминів учасника подій др. Юліана ХИМИНЦЯ:

Стотисячна добре озброєна мадярська армія виступала проти горстки січовиків, яким рівночасно стріляли в спину втікаючі чеські боягузи, але новітні герої Карпатської України вирішили добровільно не здаватися двадцять разів більшій силі Мадярщини, а по-спартанськи боротися до кінця.

16 березня... Все запілля по лінії Хуст-Ясіня мадярські терористичні банди взяли вже у свої руки. Доконали вони цього за допомогою чеських моторизованих і танкових частин.

Відділ Січовиків у складі 15-ти вояків, що пробився на румунський бік біля Тячева, мадярські терористи розстріляли на мості без суду, а трупи поскидали до ріки Тиси. Така ж доля спіткала зловлених Січовиків у Хусті, а було їх разом понад 200 осіб. Як правило, Січовики вмирали з окликом «Слава Україні!». В Тячеві й Требушанах перед розстрілом їх тортурували, відрізували носи, вуха тощо.

Зі споминів літописця подій проф. Петра СТЕРЧА:

Якщо йдеться про початок Другої світової війни, то для українського народу розпочалася вона 14 березня 1939 року агресією Німеччини, Мадярщини, Польщі й Італії на існуючу в той час державу українського народу – Карпатську Україну. Тоді як чехи не вистрелили ані жодного набою в обороні державної суверенності проти гітлерівської армії, український нарід зброєю «Карпатської Січі» обороняв тільки що здобуту національну державну суверенність Карпато-Української Республіки проти збройного наступу мадярської армії з півдня, а польського – з півночі, при активній мілітарній допомозі мадярам Італії та морально-дипломатичній підтримці гітлерівської Німеччини.

Без найменшого вагання пішли на фронт боротьби Карпатські Січовики проти агресії чеського генерала Лева Прхали, коли той напередодні вирішальних історичних подій у Хусті вже вночі з 13 на 14 березня заатакував Головну Квартиру Карпатської Січі, щоб роззброєнням її прислужитися своїм хлібодавцям – полякам і виконати бажання Сталіна – змести з лиця землі зародок відновлення Української Суверенної Соборної Держави.

Тільки духовна готовність, тільки непохитна віра в правоту ідеї національно-державної

Олександр МАСЛЯНИК
Заслужений журналіст України

(Закінчення на 12 стор.)

ВІДЗНАЧЕННЯ 205-ОЇ РІЧНИЦІ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В БУХАРЕСТІ

У неділю 17 березня українці Бухареста мали велику приємність і честь побувати на концерті, присвяченому 205-й річниці від дня народження класика української поезії, символу українського національного духу – Тараса Шевченка, на якому виступав Іван Дерда разом з відомим піаністом Вадимом Лісовим у залі з чудовою акустикою Національного мистецького центру «Tinerimea Română» (Румунська Молодь).

Перед концертом Чернівецька делегація у складі Народного артиста України, доцента кафедри музики Чернівецького університету ім. Юрія Федьковича, концерт-майстра Вадима Лісового та культурного діяча Василя Бойчука, відвідала Бухарестську українську церкву Покрови Пресвятої Богородиці та Петра Могили, де спілкувалась з українськими парафіянами Бухаресту та отцем Дмитром Колотило.

На врочистому вечорі, присвяченому 205 річниці від дня народження Шевченка, були присутні представники Союзу Українців Румунії, Посольства України в Бухаресті, різних румунських установ, студенти та журналісти. З вітальним словом виступили голова Бухарестської філії СУР Ярослава Колотило, перший заступник голови СуР Богдан Мойсей, радник-посланник Посольства України Євген Левицький, громадський діяч Василь Бойчук з Чернівців. Концерт розпочався декламуванням віршів Тараса Шевченка у перекладі румунською мовою. Згодом виступив вокально-інструментальний гурт Бухарестської філії СУР. Концерт продовжився класичною музикою. Своєю віртуозною грою скрипачка Наталія Колотило-Панчик, перша скрипка Філармонії імені Джордже Енеску, та відомий піаніст Вадим Лісовий, завідувач кафедри музики ЧНУ, зачарували аудиторію, яка тривалими оплесками висловлювала своє захоплення їх талантом. Великим успіхом у глядачів користувався також дует, на цей раз створений з гітариста Данієла Васілеску та скрипачки Наталії Колотило-Панчик. Кульмінував мистецький вечір, присвячений Великому Кобзареві, виступом народного артиста України, відомого соліста Івана Дерди, який продемонстрував свою майстерність, виконуючи прекрасні пісні на слова Тараса Шевченка на музику видатних українських композиторів Миколи Лисенка, Якова Степового, Кирила Стеценка, Юлія Мейтуса, Віктора Костенка, Сидіра Воробкевича.

Другого дня чернівецька делегація відвідала приміщення Союзу українців Румунії, в якому знаходяться редакції сурівських часописів, поспілкувалася з працівниками редколегій, зокрема з головним редактором «Вільного слова», письменником Іваном Ковачем, вірші якого дуже подобаються славнозвісному композитору, після чого поставили квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку у парку Херестреу.

На закінчення я попросив кожного з членів делегації висказати свої враження про Бухарест та українців Румунії.

Іван Дерда: На святкування 205-річчя від дня народження Тараса Шевченка у Бухаресті у моїх почуттях відбулися гарні емоції радості

за нашу українську громаду, яка так мудро зростає зі словом Шевченка в XXI столітті. Тому ми разом з концерт-майстром Вадимом Лісовим приурочили концерт саме цій значній події, нам було комфортно і велико, тому що я відчув ту позитивну фібру, семантику слова Шевченкового. По особливому творилась ця

майстерська палітра на музику видатних композиторів України. Концерт відбувся в особливих умовах, адже ми співали для української громади Бухареста, величне слово Шевченка, з роду в рід доходить до свідомості, до душі, до серця, до розуму новітнього українця, молодого покоління людей, які пишаються надбанням і родом своїм, який породив у основі своїй такого генія, як Тарас Шевченко, який став близьким для всіх народів своїми формулами високого слова – яке було у Бога, яке було Бог, саме цим словом формується погляд сучасника на своє майбутнє. Це дуже важливо у час, коли інформаційний простір бракує в подачі тої чи іншої інформації, він бракує в дослідженні позитивних вирішень праць над цією інформацією про такого велетня думки, як Тарас Шевченко, який звертався до своїх нащадків: «І будуть люди на землі...», «Образ Божий багном не скверніте...», «У своїй хаті своя правда і сила, і воля...» – це ті епітетури з Шевченкового надбання, вони фактично і нині служать нам, за те, що ми уміло

відстояти свою державу Україну, коли на сході йде війна: «Борітеся, поборете, вам Бог помагає...»

Бухарест для мене це Європейська столиця, яка фактично вособлює в собі синів своїх, як Міхая Емінеску – першого класика літератури, який належить літературному світу, адже

він переріс усі кордони і став велетнем завдяки своєму мисленню, поєднанню неба і землі у метафорі слова та Джордже Енеску – класика румунської музики, якого так щедро нагородила його щедра земля і він не забував витоки народної музики. У Бухаресті переплітаються різні культури, від архітектури до слова літературного, це прихисток світової культури, і мені дуже приємно, що саме у такому європейському місті діє Союз українців Румунії, де вмілим словом творили і творять українську культуру такі люди, як Степан Такачук, Іван Лібер, Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Микола Корсюк, Михайло Трайста та інші, з якими я вже давно знайомий, і мені завжди дуже приємно нести своє мистецтво, позиціонувати себе на відновлення своєї душі, розуму і таланту, фактично, проектувати ці трактовки сучасного мислення і слова Шевченка. Мені дуже приємна співпраця як композитора з віршами поета Івана Ковача, приємно, що одні з пісень вже надруковані у «Нашому голосі», я вірю, що наша співтворчість набирає обертів і вона ще багато в чому буде мати позитивні вирішення в праці і в повазі один до одного, і до світу цього.

Василь Бойчук: Я хочу подякувати українцям Румунії за те, що гуртуються, за те, що вони співпереживають з українською нацією, з українською державою, яка сьогодні знаходиться у складних політичних умовах, але сподіваємось, що вийде на добрий шлях у ствердженість європейських націй і держав. Я був радий зустрітись у Бухаресті з тими людьми, які вже здавна були моїми друзями, але тільки фейсбучними, на такому гарному вечорі з нагоди 205-ої річниці від дня народження Шевченка, почути прекрасні виступи, оцінити ролі змагань Шевченка для українців, української нації, і цілої світової співдружності прогресивного людства. Ми знаємо, що складно буває зараз у світі, але сподіваємось, що ідеї Шевченка, ідеї національно-визвольного руху є невмирущими і що все буде добре!

Вадим Лісовий: Я вперше в Бухаресті і зістався, звичайно, приємно враженим таким містом світлим, весняним і гарним. Дуже приємно, що тут так шанують українську культуру, що тут є такий прекрасний осередок Союзу українців Румунії, який плекає і розвиває в сучасних формулах цю культуру, приємно мені було співпрацювати на мистецькій ниві, і дуже б хотілось, щоб наша праця розвивалась надалі з кафедрою музики Чернівецького університету та з Національною українською музичною спілкою, оскільки ми, як українці, повинні нести свою культуру у світ, про нас уже знають і хотілось, щоб знали найбільше як про країну мистецьку, не тільки, як про державу з політичними проблемами, а державу, яка має багату культуру, і культура якої процвітає в різних країнах, в різних регіонах і співпрацює, співіснує з культурами інших націй.

Я вельми вдячний Союзу українців Румунії за такий теплий прийом, ми відчувалися, як вдома і на мистецькій, і на побутовій нивах, ми провели прекрасні дні, про які хочеться згадувати і згадувати...

Михайло ТРАЙСТА
Фото автора

Вже кілька років підряд маю честь бути учасником Шевченківських свят у м. Ясах і з цієї перспективи отримав можливість спостерігати поступове зростання цього заходу тут, у давній столиці румунської культури, як у поглибленні пізнання творчості великого українського поета, так і в якості складових концерту, присвяченого Великому Кобзарю. Цього року більшість із промовців наголошували роль титульних національних поетів – а це Шевченко для України та Емінеску для Румунії – у зростанні духовних надбань на обоєпольну користь.

Загальнопризнаний принцип неперервності у виконавчих провідних структурах яко однієї із головних умов у досягненні успіху чергово перевірявся. Голова Яської повітової філії Віктор Григорчук та його заступник **Данієль Серединчук** зуміли з самого початку надати цьому заходу відповідної урочистості та піднесеного духу. На еспланаді біля міського театру «Лучаферул» разом із головою СУРу **Миколою Мирославом Петрецьким** та головами запрошених філій вони сердечно зустрічали гостей, щиро раділи, дякували та вітали з прибуттям.

Другим приємним сюрпризом була виставка українських писанок, яка зустріла нас у просторому фойє цієї модерної архітектурної структури. Це значно посилило святість вшанування Праведного українського народу.

Відкрито урочистості інтонуванням гімнів Румунії та України. **Віктор Григорчук** вітає учасників свята Шевченка із радістю в очах та на устах і представляє: Голова СУРу та депутат української меншини в Парламенті Румунії **Микола Мирослав Петрецький**, заступник голови Повітової Ради Ясс **Ромео Олтяну**, заступник голови Союзу Українців Молдови **Віталій Гук**, голова Марамороської філії СУРу

Мирослав Петрецький, член Ради СУРу **Василь Пасенчук**, голова Центру зберігання культурної національної спадщини повіту Яси **І. Арделян**, голова Центру Культури «Культурний Палац» м. Яси **Родіка Нанеску**, директор театру «Лучаферул» **Йоан Голбан**, керівництво Коледжу Мистецтв «Октав Бенчіле», педкадри Дитячої Школи Мистецтв «Вишенька» м. Вінниця – Україна, професори Яського Університету, діячі культури.

Запрошений до вітального слова **Микола Мирослав Петрецький** щиро вітає добірну присутність, підкреслюючи те, що події, присвячені Шевченку, вагомими не тільки для українців, де б вони не проживали, але й для тих інших народностей, серед яких живуть українці, бо таким чином впливають постійні можливості краще пізнати один одного, а пізнання веде завжди до порозуміння. Тому СУР надає особливої уваги та підтримує повним своїм потенціалом розгортання цих заходів на високому рівні, а їх відбувається понад двадцять щорічно.

Я наважуюсь твердити, що не існує українець в Румунії, щоб не знав хто такий Шевченко, а в Україні немає румуна, щоб не знав хто такий Емінеску – сказав захоплено промо-

Шана Шевченкові в Ясах

вель – бо ми, і румуни, і українці, докладаємо чимало зусиль для цього, а явним доказом є і сьогоднішня подія. Якщо беремо до уваги, що присутні тут гості з України і Молдови, то захід набирає міжнародного статусу. Одним із найголовніших заповітів Шевченка – сказав на закінчення – є, безперечно, «Розкуйтеся, братайтеся» і я б хотів попросити всіх українців глибоко поміркувати над цими словами тоді, коли споминаємо Великого Сина України «незлим тихим словом».

Вітаючи учасників свята Шевченка, **Віталій Гук** дякує за запрошення, gratулює організаторів за високий рівень вшанування Кобзаря України і дарує голові Яської філії портрет Шевченка з написом таких сугестивних рядків: **«Не смійтеся, чужі люде! Церквodomовина/ Розвалиться...і з-під неї/ Встане Україна./ І розвіє тьму неволи./ Світ правди засвітить./ І помоляться на волі/ Невольничі діти!...»**

Дружнє вітання отримують всі учасники цього ювілейного заходу від Яської Повітової Ради іменем заступника голови **Ромео Олтяну**. Він уточнює факт, що це сьомий захід вшанування Шевченка, в якому його присутність є безпосередньою. З цього приводу твердить підставно, що рівень постійно підвищується, пізнання творчості Шевченка поглиблюється, а співвідносини Сурівської філії Яс з Повітовою Радою стають пліднішими. З нагоди наближення Пасхальних Свят бажає всім міцного здоров'я, світла в умі та миру в душі!

Перший заступник голови Сучавської філії СУРу **Іван Боднар** поділяється констатуванням, що відчуває у цьому прекрасному залі як дух Шевченка об'єднує всіх учасників у просторі любові до рідної мови, до справжніх цінностей культури. Переклади творів Шевченка на румунську мову викликають ті ж самі емоції у душі румуномовних глядачів-слухачів як і оригінальні у душі українців, а це веде неодмінно до взаємоповаги, бо і поезію Емінеску українці читають в українських перекладах, переживаючи відповідні почуття. Щодо єднання – сказав в кінці – я вірю у Шевченківський заклик: Борімося і поборемо!...

Заклучив вітальні слова амфітріон заходу Яської філії СУРу, директор театру «Лучафе-

рул», Йоан Голбан. Почав декламуванням таких рядків: „Maî am un singur dor/ În liniştea serii./ Să mă lăsaţi să mor/ La marginea mării...” – Міхай Емінеску і «Як умру, то поховайте/ Мене на могилі./ Серед степу широкого./ На Вкраїні милій...» – Шевченко – два романтики дев'ятнадцятого століття, обидва об'єднані парадигмою незрадливої любові до рідного простору, визначальні риси рельєфу котрого, для кожного зокрема, є і життєвим і позажиттєвим ложем. Ми сьогодні пізнаємо Шевченка головню за перекладом Кобзаря сучавським поетом Іваном Козмеєм. Я радо приймаю всіх вас як гостей з України та Молдови, так і з інших повітів Румунії і впевнений в тому, що Яська філія буде і подальше найкращим лантом у плідному обміні культурних цінностей обох народів.

Концерт розпочато декламуванням віршів Шевченка у виконанні учнів як Коледжу «Октав Бенчіле» – колективу українських танців «Буковинка», так і Школи Мистецтв «Вишенька», на фоні відомих п'єс із румунської та української музики. Створена лірична атмосфера насичувалась поступово піснями на слова Великого Кобзаря, авторськими і народними. Тут відзначились педкадри Вінницької школи та їхні учні.

Танці у виконанні обох шкільних закладів чарували публіку динамічними і в тому числі граціозними рухами молодих танцюристів, але не менше вишуканими національними костюмами.

Вокальний колектив «Негостинські голоси» приніс та подарував голові Яської філії СУРу та його заступнику хліб і сіль із їхнього отчого села Негостини, жест, що викликав хвилювання, після чого автор цих рядків, прочитавши вірш «Доля» на українській мові та у власному перекладі і на румунській мові, наголосив ідею життєвого шляху Тараса Шевченка, оснований на Правді, без жодного «зерна неправди за собою», та наслідування Богом наділеного натхнення, тобто дороги Музи, яко єдиним шляхом до Слави, тобто самореалізації великого Я. Тільки з такого погляду можна збагнути причину, з якої Великий Кобзар ніколи не нарікав на Долю!

Негостинський гурт подарував публіці ряд пісень на слова Шевченка та авторських, присвячених невмирущому українському творцю слова Правди.

Ботошанський ансамбль «Буковинські квіти» – дитячий колектив, створив присутнім приємне враження піснями у виконанні відомого Рогожестського носія українського народного мелосу Василя Скутельника, але й інструментальним виконанням сюїти українських мелодій.

Глибоко насичена програма закінчилась новими дружніми зв'язками та плідним обміном досвіду, але й вражень...

Євсебій ФРАСИНЮК
Фото автора

«Ми просто йшли; у нас нема
Зерна неправди за собою.»

Т.Шевченко: «Доля»

Я впевнений, що доля людини починає завжди будуватись з двох кінців-доріг: з одного – самою людиною власними здібностями та невпинною працею, з іншого – Всевишнім задля виконання певного призначення, спочатку тільки Ним знаного, пізніше пізнаного і людьми. Щоб ці кінці-дороги зійшлися, існує одна єдина умова: йти життєвою дорогою «просто», тобто шляхом Правди, не залишати ніколи, ніде і нікому навіть «зерна неправди за собою»!

Тарас-дитина скоро зрозумів, що у світі існує і Правда, і неправда, а поміж людьми головною остання. Хоч він пішов Правдивим шляхом, наслідуючи Богом подарований хист до малювання, від людської неправди гірко постраждав. Але це був саме той шлях до зустрічі з шляхом приготування Всевишнім, на короткий час у Вільно, а потім з найважливішим у Петербурзі, де отримує волю та глибокі віхи світового духу. І з цього бездонного Світа Правди 1840-го року збіркою віршів «Кобзар», двадцятьшестирічний Шевченко винесе на світ українське слово – слово Правди – і поставить його на сторожі свого народу, і засвідчить вперше про таємний намір Всевишньої Мудрості!...

*

Грудка землі з могили Шевченка, подарована представниками обласної установи культури Чернівецьчини разом із погруддям, діє неймовірною духовною енергетикою не тільки в Негостині, де поставлений другий пам'ятник Тарасу Шевченку /перший був у Бухаресті 1952-го року, а в Румунії існують по сьогодні шість/, але і в обидвох сусідніх країнах, бо щорічно березневий промінь сонця, посиленний тепло-гарячим шевченківським українським духом, огортає як негостинців, так і їхніх гостей.

Вшанування Великого Кобзаря в Негостині стало традиційним культурним заходом і розгортається троїстим ритуалом: Панахидою за упокоєння душі українського Праведного, яка відбувається у парафіяльній церкві Святого Дмитрія святслужінням преподобного отця-пароха Данієля Петрашука, покладанням квітів до погруддя Тараса Шевченка на еспланаді дому культури та Концертом, присвяченим неповторному поету, художнику, сподвижнику Правди.

Загостили до негостинського храму вельмиповажні запрошені Сучавською повітовою філією: з Бухаресту голова Союзу Українців Румунії та депутат української меншини в Парламенті Румунії Микола Мирослав Петрецький, з м. Сучави заступник голови Повітової Ради Віорел Серединчук та голова міської організації СУРу Лучія Мігок, з Мараморощини голова повітової філії СУРу Мирослав Петрецький, з міста Серету мер Адріян Попою та голова міської організації СУРу Михайло Міхаску-Анюк, голова міської організації СУРу Радівців Василь Паскар, вельмишановні гості з України – з Чернівців та Глибокої, мер громади Балківців Василь Шойман, діячі культури, педкадри, учні, тутешні віруючі. Після святлітургії відправлено поминальну службу за спочилого у Бозі, але невмирущого сина українського народу Тараса Шевченка, після чого отець-парох запросив Миколу Мирослава Петрецького звернутись до зібрання:

– «Преподобний отче, шановні гості з України, дорогі побратими – з щирістю та відповідною емоцією почав наш голова та депутат – українці, де б вони не знаходились, зберігають свою рідну мову, свої традиції та звичаї, свою культуру взагалі, і бачимо, що все це зберігається найкраще там, де це зберігає церква і школа. Запевнюю Вас, що там, де це відбувається, там буде постійна підтримка СУРу. Ми повинні не тільки затримати наші

духовні надбання, але й збагачувати їх у пліні часу, а умови, надані нашою державою для цього, не тільки заохочують, а у певній мірі і зобов'язують. Я поздоровляю Вас з нагоди великого свята Шевченка за те як Ви вмієте зберігати рідну культуру та вшанувати ключові постаті нашого рідного духовного просування. Бажаю Вам міцного здоров'я, нових і вищих досягнень у культурному зростанні!»

*

Біля погруддя Великого Кобзаря, в присутності гостей та місцевих шанувальників шевченківського слова, глибоко емоційними хвилями пролунали гімни Румунії та України. Голова Сучавської філії СУРу Ілля Савчук підкреслив вагомість цього свята тут, у Негостині, перед погруддям українського

поета, не тільки для негостинців, але і для повіту Сучави в цілому, беручи до уваги хоча б те, що цей повіт межує з Чернівецькою областю України, а між ними розгортаються вже десятки років плідні культурні відносини.

Після представлення почесних запрошених звертається до Миколи Мирослава Петрецького з проханням поділитись радістю цього особливого свята. Голова СУРу та наш депутат з перших слів наголошує, що місяць березень – це свят-місяць для всіх українців тому що, вшановуючи Шевченка – сподвижника Правди, ми вшановуємо світло духовної скарбниці нашого етносу, а сьогодні ми це бачимо повторно в Негостині – центрі української культури на Буковині.

Щодо пам'ятників Шевченку потрібно знати, що Румунія займає друге місце в світі, після України, відносно їхнього числа – шість

донині, а це є ґрунтовним доказом, що українці в Румунії насправді вшановують Шевченка «незлим тихим словом.» Поздоровляю вдруґе сьогодні організаторів, негостинців, всіх присутніх за вміння зберігати та збагачувати рідну культуру. З святом Вас!

Повітова Рада Сучави була представлена цього року заступником голови Віорелом Серединчуком. Негостинець за походженням, він з гордістю признається в цьому, з особливою любов'ю приїжджає в рідне село і бере участь у культурних заходах громади, а Повітова Рада вшановує постійно своєю присутністю свята Шевченка та надає відповідної вагомості всім подіям, організованим повітовою організацією СУРу. І факт, в цьому напрямку той, що українець займає почесний чин заступника голови Повітової Ради Сучави.

Я переконаний – сказав на закінчення – в тому, що Україна просуватиметься по європейському демократичному шляху, а з нагоди 205-ї річниці з дня народження Шевченка висловлюю велику радість бути поруч з всіма українцями світу у вшануваннях неповторного українського поета. Бажаю Всім єднання і добра!

Привітав щирими словами присутніх головний ґазда громади, мер комуни Балківці Василь Шойман. Стосовно особистості титульного національного поета України та всіх українців світу потрібно ніщо не забувати і постійно пригадувати – говорив він. Дитинство його було надто сумне, а значну частину свого життя провів у засланні. Якщо «заглянути» тільки у два його вірші – «Заповіт» і «Думи мої, думи мої...» – то вже достатньо, щоб збагнути неосяжну глибину внутрішніх переживань. З мого погляду, два вирази з творчості Шевченка – «Борітеся і поборете!» та «І чужому научайтесь, / Й свого не цурайтесь» – варто постійно пам'ятати, бо спостерігаємо, що в нинішні часи справжня культура плекається все важче і важче, перевагу бере спектакульозність, часто кітч.

Нам не потрібно соромитись рідного, бо воно наше, а відрікатись від рідного означає відрікатись від самого себе. Щоб не схибнути з правдивої життєвої дороги потрібно наслідувати світло, вказане Шевченком.

Звертаюсь до родичів, до викладачів, до всіх чинників культури з проханням плекати рідну мову, рідну культуру, не соромитись признавати себе українцями і не забувати, що цей наш духовний скарб був надбаний нашими прадідами, дідами та родичами, а ми повинні зберігати його та збагачувати. Дякую за увагу!

З почесних гостей із України запрошено до слова буковинську поетесу Олену Рєпіну, голову відділу культури Глибоцької районної держадміністрації. Привітавши як організаторів, так і учасників великого Шевченківського свята, вона створила рядом поетичних словопоеднань особливий емоційний момент: Весна починає для кожного українця не тільки з першого теплого променя сонця, не тільки з першої квітки, подарованої матір'ю-землею, а починає обов'язково із Шевченкового слова. Ми, представники української Буковини, вклоняємось громаді села Негостина, організаторам цього світлого свята, цьому святому місцю, де гідно стоїть погруддя Тараса Шевченка.

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

Щиро дякуємо румунській владі, що підтримує українську громаду в Румунії і передає від голови Глибоцької районної адміністрації щире подяку за запрошення.

Шевченко є чинником єднання українців не тільки в Україні, але й цілого світу, а ювілейне вшанування завжди відкриває нові сили у визначеннях духовних цінностей нашого роду-народу.

Відділ культури Глибоцького району розпочав дуже знакову подію: Ми започаткували в інтернет-мережі акцію «Кобзар-челлендж». Люди, які люблять і шанують творчість Шевченка, можуть написати улюблений уривок чи короткий текст із творчості Шевченка. Естафету можна передавати будь-кому та залучуватись звідки завгодно. Сьогодні я хочу передати цю естафету українцям Румунії. Наш народний депутат Григорій Кіш, написавши свій челлендж, передає естафету союзам українців Молдови та Румунії, а я передаю голові Сучавської повітової організації СУРУ, пану Іллі Савчуку, з котрим ми плідно співпрацюємо.

День народження Шевченка календарно минув, але на забуваймо, що рік Шевченка триває!...

*

Покладання квітів до погруддя Великого Кобзаря стало найемоційнішим моментом духовного та душевного єднання присутньої трійці: Поета, природи-квітів та учасників. Під акорди пісень на слова Шевченка у щирому відношенні до українського Праведного, клонили голову всі шанувальники його світложивущого слова.

*

В місті Сереті, у Домі культури, пройшов концерт, присвячений поету. Привітали численну публіку Микола М. Петрецький, Віктор Григорчук, Лучія Міжок та Мирослав Петрецький.

Мабуть, відомо всім вам – підкреслив Голова Союзу Українців Румунії – що свято Шевченка – це найголовніше свято українців, бо місяць березень оживає не тільки природу, але й дух українського роду. Вшанування Великого Кобзаря, подібні вашому, відбуваються у всіх філіях СУРУ, всюди, де

проживають українці та існують наші місцеві організації, а ми надаємо цьому святу такої великої уваги, тому що найпотужніший заклик Шевченка відноситься до нашого єднання, братання. Факт, що бачу так багато українців у цьому святковому залі, є доказом, що у вашій душі, у вашому дусі, шевченківські заповіді знайшли плідне відлуння.

Віктор Григорчук, голова Яської філії СУРУ, поздоровляє українську громаду Сучавщини з нагоди свята Шевченка і з гордістю признається у своєму буковинському

«корені». Запрошує сурівський провід Сучави до подальшої співпраці, а самодіяльні артистичні колективи до виступів у Ясах для помноження духовної насолоди українців молдавської культурної столиці.

Лучія Міжок, голова сучавської міської організації СУРУ та інспектор в складі Повітового шкільного інспекторату, повідомила, що недавно відбулася повітова фаза шкільної Олімпіади з української мови, де учні десятого класу писали роботу на тему «Образ жінки в житті і творчості Шевченка». Учнівські роботи стали доказом того, що творчість Шевченка не тільки збагачує літературні знання нашої молоді, але стає і цінним світлом у глибокому пізнанні таїн людської душі, головню у крайніх ситуаціях життя-буття.

Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії СУРУ, вітає та поздоровляє учасників свята Шевченка у всіх дванадцяти повітах, де існують наші філії, бо знає безсумнівно, що геній українського духу вшанується скрізь, де компактно живуть українці,

і не тільки. Одним із секретів цієї всеохоплюючої духовної емуляції є і постійний культурний зв'язок між повітовими філіями, плідні взаємодії між самодіяльними артистичними колективами. Бажання міцного здоров'я і подальшої творчої наснаги – запевнив промовець – будуть стійким підложжям у просуванні рідної культури, у досягненні нових духовних цінностей.

*

Концерт, присвячений вшануванню Тараса Шевченка, відбувався за участю сімнадцяти запрошених гуртків та виконавців, шість з України та одинадцять з Румунії – повіту Сучави. «Буковиночка» – Чернівецький Національний Університет ім. Юрія Федьковича, «Тріо Каменка», Глибоцький відділ культури, «Вишиванка» – Старий Вовчинець, поетеса Олена Рєпіна та народний артист Ірина Штиць – всі з України. Наші: «Буковинка», Козмін Прісекар, с. Балківці, «Негостинські голоси», «Червона калина», Богдан Маланчук і Теодора Петрашук – с. Негостина, «Буковинська ружа» с. Мілішівці, Габрієла Періжок – технічний коледж м. Серету, Афанасій Бружа – Сучавський семінар богословія, гурт «Тріо Люди» – Балківці+Марицея та «Сеньори Радівців» – всі з Сучавщини – Румунія.

Доказом того, що українські часописи доходять до широкого кола читачів, зокрема публіцистичні спостереження «Українського вісника», було і приємне сконстатування автора цих рядків стосовно змістового месаєджу концерту: В цілому всі діяння основувались на аспектах життя і творчості Тараса Шевченка, факт, що надав святу Великого Кобзаря повноцінної вагомості, а широку публіці неповторних емоцій та високого духовного зростання.

Описувати емоції – це Сізіфське зусилля! Захищусь давньокитайською мудрістю, що одне зображення заміщає тисячу слів, а додаю скромне сконстатування, що тисяча зображень концерту не заміщає одне його слухання! Тож не пропускайте ніколи унікального шансу бути учасником концерту, головню на святах Шевченка!...

І оживе добра слава, / Слава України, / І світ ясний, невечірній/ Тихо засіяє...

СУЧАВА – ЯСИ – СВЯТА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Сучавська філія СУРУ, де головою є професор Ілля Саучук, організувала святкування 205-ої річниці народження Т. Г. Шевченка 31-го березня в Негостині і в місті Сереті. Перша частина відбулася в негостинській церкві з панахидою, потім учасники вклонилися словами і квітами перед погруддям Шевченка, котре стоїть і охороняє всіх буковинських українців перед культурним домом у Негостині. Після цього зібралися і поїхали до Серету.

На сцені культурного дому в Сереті відбулася артистична програма, присвячена Шевченкові. Тут виступали українські гуртки: «Негостинські голоси» і «Червона калина», із Балківців гурток учнів, підготовлений проф. української мови Анкою Штубіану, із Сучави учні проф. Лучії Міжок, із Мілішівців та Радівців два гуртки, а також гості з України. На події вшанування Шевченка були присутні наш депутат і голова СУРУ Микола Петрецький, голова Марамороської філії Мирослав Петрецький, голова Яської філії Віктор Григорчук, проф. Лучія Міжок, представники префектури, наш примар Василь Шойман, примар міста Серет Адриян Попою. Найголовніше – було багато українців, що люблять і шанують Шевченка. Проф. Ілля Саучук сказав, що Шевченко буде вічно жити в наших серцях, а ми його не забудемо «пом'янути незлим тихим словом».

На всіх подіях СУРУ в Сучаві завжди присутній і Віктор Григорчук – голова Яської філії. Тому що він і його помічник Данієл Сердинчук родом із Негостини. Понад 10 років тому вони зібрали українців, котрі живуть у Ясах, і заснували організацію СУРУ. Дуже гарні події відбуваються там. В Ясах люблять Шевченка, там є багато учнів і студентів із українських сіл.

6 квітня відбулася подія вшанування Генія України в Ясах. До Яс був запрошений і український вокальний гурток «Негостинські голоси». Був присутній наш депутат і голова СУРУ Микола Мирослав Петрецький. Ми дуже раді, що бачимо його там, де збираються українці.

Було декламовано багато віршів Шевченка, лунали пісні на його слова: «Рече та стогне Дніпр широкий», «Думи мої, думи мої», «Заповіт», «Садок вишневий коло хати» і пісні про нього. В Ясах виступали і гуртки з Яс, Сучави, Ботошан, українці із Республіки Молдови, українці із Вінниці – Україна.

У Ясах я зустрічалася з моїми знайомими. Здибалася з Іриною, моєю бувшою ученицею, вона походить з Негостини. Ми здибаємося щороку на Великдень, коли святимо паску. Вона приходить щороку з своєю сім'єю до родичів і праздує свята у Негостині.

Багато здоров'я і веселих Великодніх свят бажаю всім християнам.

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

Пасхальні звичаї і традиції

Вербна Неділя, яка припадає за 7 днів до Великодня, або Пальмова Неділя з оляду на гілки пальм, що стелили на дорогу під час в'їзду Господа Ісуса Христа в Єрусалим. Однак на наших територіях не ростуть пальми, а ростуть і цвітуть верби, відповідно і назва свята змінилася на Вербну або Квітну Неділю, Шуткову, Мицькову або Бичкову, коли святять вербу і під церкву навозять багато вербового гілля.

Зранку на Богослужіння сходяться старі і малі, бо «гріх не піти до церкви, як святять вербу». Коли закінчується відправа і священник окропить гілля свяченою водою, то всі розбирають ці гілки і йдуть додому.

Доходячи до хати, не заходять відразу, а йдуть на город посадити хоча б одну гілку «щоб росла Богові на славу, а людям

на вжиток», а решту гілок несуть до хати і ставлять під образами зі святими. Якщо по дорозі або дома зустрічають когось, що проспав утренью, то б'ють свяченою вербою і говорять:

Не я б'ю – верба б'є,
Від нині за тиждень Великдень!

Діток б'ють також вербою свяченою та кажуть:

Рости великий, як верба,
Та здоровий, як вода,
А багатий, як земля!

Ось такі чудодійні властивості верби:

- Вербою б'ють, щоб здорові, веселі та багаті були;
- Дітей б'ють, щоб сильні були, добре росли і забрали життєву силу весни;
- Вербу кладуть за образи, щоб охороняла хату від нечистих сил;
- Вербу садять на городі або в полі на щастя молоді: верба прийметься, дівчина або хлопець одружиться;
- На Юря вперше виганяють вербою худобу на пасовисько;
- Свяченою вербою обходять усе господарство: бджільник, обори, стайні та кошари;
- Садять вербу біля колодязів та криниць, щоб вода була чистою, холодною;
- Торічною свяченою вербою підпалюють вогонь у печі для випікання паски.

Вербна Неділя – починає Великий Тиждень, який же називається Страсним.

Ярослава ШТЕЛЯК
кореспондент

Справжній гуцул – Паул Торак

Паул Торак народився у Бродині, у звичайній гуцульській сім'ї, але Бог вселив в його душу велику любов до всього гуцульського. Закінчив ліцей у Сучаві, а потім вищу освіту. Тепер, коли йому вже сповнилося 24 роки, має намір записатись на мастерат з етнографії.

Паул гордиться своїми краями-гуцулами, він уважає, що гуцули народилися разом з горами, лісами, у прекрасних місцях, де зберігається краплина вічності. Тут наче горить вічна гуцульська ватра, тут живі перекази і легенди, тут зберігаються старовіцькі співанки.

Тому він видав книжку, до якої увійшло 100 гуцульських пісень, у перекладі на румунську мову.

Тепер у нього народився новий проект. Він ходить селами і збирає давні фотографії, про які йому розповідають старі люди. З цих розповідей він задумав скласти книжку, аби вони не пропали для майбутніх поколінь.

«Я почав накреслювати повість про гуцулів з почутих від людей розповідей» – признається Паул. В останні роки він мандрує селами і присілками громади Бродина, збираючи старовіцькі мистецькі скарби. Як було сказано, він уже переклав на румунську мову 100 гуцульських співанок. Традиції повинні свято зберігатися – переконаний Паул Торак, відчуваючи моральний обов'язок не дати пропасти духовним надбанням гуцулів.

Говорячи про молодь, він каже, що вона має моральний обов'язок знати своє коріння, повинна носити народний одяг, вбираючи ним не тільки тіло, але і душу.

Для Паула Торака Буковина – «це не тільки місце в кутку географічної карти, це реальність, життя, це голос предків, який стимулює нас виростати гарними людьми».

«Паганіні» з Площів

Чудесний, милий серцю наш гуцульський край! Варто лиш раз ступити на гуцульську землю, як вона навечно закарбується у серці.

Матеріальна і духовна культура гуцулів описана в численних книгах.

Тепер хочу написати про справжнього гуцула, Валентина Марочка, який народився у Площах – присілку у буковинських горах. У цьому чудовому місці щороку відбувається гуцульський фестиваль.

Отже, «Паганіні», про якого хочу написати, – син гуцула-столяра, який вирізьблює гуцульські символи, але і скрипаль, маючи у своїй майстерні багато інструментів, котрими володіє і Валентин.

Валентин навчився грати на скрипці у Кимпулунзі, він у 16 років вже мав свій тараф /оркестр народних інструментів/.

Закінчив колегіум ім. Йона Віду у Тімішорі, а потім навчався у консерваторії «Георге Діма», де засвоїв мистецтво диригування, гру на різних інструментах. У Банаті він знову взявся до скрипки.

Потім Валентин знайшов сприятливі умови для своєї майстерної гри на скрипці в місто Торіно /Італія/. Тут він створив культурне товариство, з групою талановитих дітей виступав на багатьох європейських сценах – його формація стала називатися «Дор інтернаціонал». Йому щиро аплодували румуни з діаспори, ним захоплювалися всі ті, хто слухав його гру.

Але Валентин – ідеаліст, мрійник, для нього дотеперішніх успіхів замало. Він хоче понести славу рідного краю в далекі заокеанські країни, щоб його рід, співанки, традиції стали відомі у світі. Він будь-коли може знову створити тараф і мандрувати світом. Але він щасливий тільки тоді, коли грає на скрипці, його душа розкривається повністю у звуках її струн. Він грає і на віоліні про рідну Буковину. Вірить у можливість заснування культурного центру «Буковина».

Артемизія ГЕОРГІЙ
Бродина

ЧИЙ ВІН: «НАШ» ЧИ «ВАШ»?

В інтерв'ю університетського проф. Івана Ребошапки з відомим румунським музикознавцем, надрукованим у нашій пресі, останній завзято відстоював ідею, що буковинський письменник і композитор Ізидор Воробкевич належить майже повністю румунській культурі і що його літературний і музичний доробок українською мовою це така собі дешифрація, зумовлена випадковими обставинами, зокрема тим, що Чернівці у ті часи було багатокультурним містом, в якому була можлива інородна «контамінація». А те, що Ізидор Воробкевич (він же Данило Млака) вважається класиком української літератури – це явне «шарпання» письменника в протилежну сторону, майже насильницьке затягування в духовний український світ.

Румунський музикознавець ставить на уявлені ним терези внесок буковинського письменника і композитора в культуру двох сусідніх народів, які, на його переконання, різко перехилиються в бік румунської культури.

Кожен має право на власну опінію, навіть і хибну. Але в цьому випадку мудро було погодитися, що на помежів'ї двох чи кількох культур постають постаті, яким притаманна полівалентність. Шкодить вона комусь? Аж ніяк, бо ця полівалентність корисна обом народам, яким волею історії судилося жити в сусідстві або ж таки у змішаному стані. А Ізидор Воробкевич яскравий приклад такого «дуалізму».

Ці міркування виникли коли я листав «Співаник для шкіл народних» Ізидора Воробкевича, впорядкованого і доповненого Василем Навроцьким (Відень, 1911 р.).

Напрошується логічний висновок: якби причетність Ізидора Воробкевича до української культури була малозначна, як вважає румунський музикознавець, то чи вболівав би він за народні школи, за тим, щоби вони мали співаники з рідними піснями? Хіба таку турботу про освіту простолюду міг мати салонний народолоб? Чи не засвідчує це кровний зв'язок з рідним коренем?

А його твори, зокрема у трьох томах (Львів 1909-1911)? А його хори на слова Шевченка?

Це не відгороджування Ізидора Воробкевича від румунської культури, внесок в яку вагомий (насамперед у музичному мистецтві), а заувага тим, хто прагне втиснути його в рамки однобічності. У випадку Ізидора Воробкевича, як і у випадку інших видатних постатей, які творили на стику двох (кількох) культур, категоричність щодо «наш» чи «ваш» не має глузду.

ЧЕРВОНА ЗІРКА ЗАМІСТЬ ХРЕСТА

Такої наруги, як у 50-ті роки минулого століття, православний Серетський цвинтар, розташований на Руснаках, ще не знав. Тоді християни уперше дізналися про те, що в узголів'ї на гробі покійника можна поставити п'ятикутну червону зірку – знак Антихриста, як казали люди.

Як воно сталося? Саме тоді у Кореї точилася кровопролитна братовбивча війна між Північчю і Півднем. За Північну Корею стояв СРСР, а за Південну стояли США. «Братні соціалістичні країни» підтримували так звану «визвольну війну» Кореїської Народно-Демократичної Республіки, проголошеної 1950 року. Зокрема, вони дали притулок тисячам корейських дітей-сиріт, жертв війни.

У Сереті таких дітей було сотні, для них відгородили парканом майже півміста, навіть виселили звідти людей, давши їм інші помешкання. Малі косоокі азіати завдавали немало клопоту властям. Коли вони йшли колонами на обід і гелготали по-своєму, нам, дітям, ставало аж лячно. Здавалося, що вони в якийсь момент можуть збуритися і заповинити, як чорна саранча, ціле місто.

Недарма за малими корейцями був встановлений найстрогіший нагляд. Бо вони лазили всюди, чіплялися за борти грузовиків, обносили сади. І трагедія таки сталася – одного малого корейця роздавило колесо машини, коли той вчепився за задній борт, інший помер від хвороби (казали, що об'ївся зеленою садовою).

Їх поховали з почестями, як героїв, на православному цвинтарі, хоча християнами вони бути не могли, поставивши на гробах червону зірку.

Якщо для азіатів-нехрестів з тією зіркою ще можна було змиритися, то люди геть обурились, коли заступника директора школи поховали без священика на тому ж цвинтарі і поставили на його гробі таку ж антихристську червону зірку. Мовляв, він був комуністом, атеїстом і тому не годилося покоїтися в гробі з хрестом в узго-

лов'ї. У ті часи вельми «популярне» було комуністичне гасло: «Без попа і бога – нам рівна дорога».

Через півроку чи рік зірка з гроба заступника директора безслідно зникла, а замість неї рідні поставили кам'яний хрест, як годиться. А гроби малих корейців заросли травою, дерев'яні зірки зогнили, бо після того, як закінчилася війна, про них просто забули.

ПРО ЩО МОЖЕ РОЗПОВІСТИ ТЕЛЕФОННА КНИГА

В останні роки свого життя відомий румунський мовознавець, академік Йоргу Йордан, написав наукову працю про румунську патроніміку, тобто про походження румунських прізвищ. У передмові академік признався, що найважливішим документальним джерелом для написання праці послужила йому телефонна книга міста Бухарест. Поважного вченого розкритикували. Та не за те, що він використав таку доступну всім інформацію, а за те, що дуже багато румунських прізвищ він виводив з болгарських. Наприклад, прадід, дід чи навіть батько румуна Стояна звався Стоянов, Станчу – Станчов і так далі. Це явище, на думку мовознавця, найбільш характерне для придунайських областей Румунії.

Мовознавці-патріоти недвозначно натякали на те, що й сам Йоргу Йордан болгарського походження, тому в ньому заговорила кров предків.

На чиєму боці правда – річ не наша. Хай над цим ламають голову і захищають докторські звання мовознавці. Українські прізвища не треба виводити звідкись. Їх закінчення, переважно на -юк), ясні як божий день. Досить, наприклад, взяти телефонну книгу таких міст як Сучава чи Радівці, щоб переконатися в частоті українських прізвищ в буковинському краю. Їх тисячі, можливо, навіть більше, ніж тих, хто назвав себе українцем при переписах населення. А телефон у своєму домі мають далеко не всі. Правда, немало власників українських прізвищ волею чи неволею (скоріше в силу історичних обставин, асиміляції, мішаних шлюбів тощо) не визнають своєї національності. Скоріше вони скажуть, що прадід чи дід був, мабуть, українцем. Це ті, хто зовсім не знає рідної мови. Сумніше тоді, коли власник українського прізвища свідомо цурається своєї національності, бо це вже ставить під загрозу нашу етнічну групу.

НІ З КИМ РІДНИМ СЛОВОМ ПЕРЕМОВИТИСЯ

Вона викладачка англійської мови в одній з шкіл міста Сучави. Звідки родом – не знаю. Але знаю, що вона українка. Бо ось вона якось поскаржилася своїй колезі: все нібито гаразд, та, на жаль, немає з ким порозмовляти по-українськи. А так їй хочеться рідним словом перемовитися!

Це в місті, в якому живуть сотні українців! Візьміть телефонну книгу і переконаєтеся, що на кожній сторінці чи не третина прізвищ – українські. Не скажу, що більшість телефонних абонентів володіє українською мовою. Багато з них тільки українського походження – їх батьки чи дідусі й бабусі були українцями, і, може, не вони винні, що не знають рідної мови.

Але, крім них, денаціоналізованих обставинами і долею, в Сучаві є немало українців, здебільшого з навколишніх українських сіл, які вдома розмовляли материнською мовою, навчалися цією мовою у школі, ще не забули її. Невже наша викладачка не зустрічала таких людей серед знайомих, сусідів? Напевно зустрічала, але спілкувалася з ними по-румунськи, бо так «годиться» у цьому великому буковинському місті. По-українськи хіба з батьками на селі, чи на базарі. Справді, українську мову рідко почуєш на вулиці міста, для цього треба піти на базар у торговий день (четвер), куди приходять торгувати тітки з Іпотешт, Дарманешт, Марицеї або Шербівців. Що робити викладачці? Йти на базар і, купуючи петрушку, помідори, набалакатися з тіточками, наслухатися їх бесіди? А може, їй хочеться порозмовляти на професійні теми, культурні, життєві?

А втім, мені (і не тільки мені) не дивно, що в Сучаві на українців нападає раптова «амнезія», коли йдеться про рідну мову. Бувало, не раз зустрічаю знайомих, яких знаю з Серетського ліцею, а вони, коли звертаюся до них по-українськи, відповідають якось неохоче, наче боязко, немовби чимось провинилися, і при першій нагоді, маючи затруднення з певним словом, переходять на румунську, вибачаючись, що, мовляв, рідна мова забувається, бо...

Чи не тому з десятків тисяч українців Сучавського повіту за останнім переписом населення свою справжню національність підтвердило лише тришки більш п'яти тисяч?

Михайло МИХАЙЛЮК

НЕСКОРЕНІ ВЕРХОВИНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (II)

(Початок на 5 стор.)

самостійності й соборності українського народу і тільки абсолютна готовність боронити національну честь дали відвагу Карпатським Січовикам стати на фронтах проти наступаючого ворога, а провідним діячам державного й політичного життя вповні завершити формування суверенної держави українського народу на південних схилах Карпат. Виконали вони своє історичне призначення без найменшої плями й назавжди зберегли національну честь українського народу чистою, немов білосніжна лілея».

Залишки розгромленої Карпатської Січі разом з великою групою цивільних осіб, відступаючи, подалися з Великого Бичкова на румунський бік вброд через крижану воду річки Тиси. Румунські прикордонники їх роззброїли і зареєстрували. Тамтешнє українське і місцеве населення нагодувало й переночувало, а вранці 18 березня усіх 273 осіб румунське прикордонне військо під командуванням майора мадярської національності ескортувало через міст на закарпатський бік Тиси й передало в полон мадярській армії.

Поселивши усіх у місцевій горожанській школі, мадярські «слідчі» піддали полонених жорстоким тортурам. (...)

У Великому Бичкові Ю. Шанта був свідком вбивства мадярськими гонведами закарпатських патріотів – інженера Миколи Литвицького та учителя Дмитра Остапчука.

Як згадував в'язень угорських таборів о. Степан Пап («Пугач»): «Мадяри наступали, мов та орда. За регулярним військом ішли терористи, які грабували і вбивали невинних людей. За ними жандарми. Відтак знову терористи... В обсаджених селах пострах і плач».

Письменник В. Гренджа-Донський: «Мадяри в полон не беруть, січовиків на місці розстрілюють, а поранених добивають».

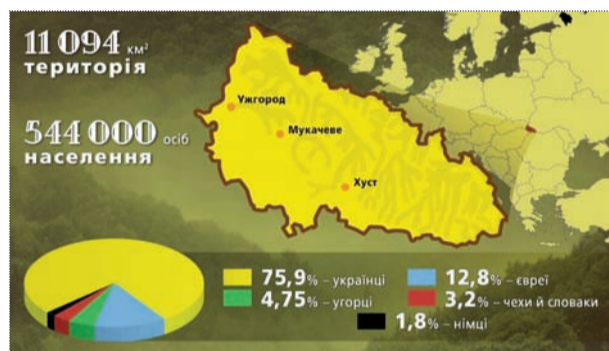
Як дослідив науковець Станіслав Федорчук, головним ініціатором каральних операцій над українськими активістами та учасниками Карпатської Січі на Закарпатті був Генріх Верта, начальник Генерального штабу Королівства Угорщина, угорець австрійського походження. Знуцання над військовополоненими та українським населенням Закарпаття було масовим і повсюдним, жорстоким і підступним, навіть політичне керівництво тодішньої Угорщини було неприємно заскочене такою поведінкою своїх військових.

А жахатися було чого! На території Закарпаття, зокрема у Бичкові, Великому Березному, Воловому (Міжгір'ї), Мукачеві, Рахові, Сваляві, Хусті, Чинадієві та в інших містах і селех були облаштовані тюрми і тимчасові концтабори. Вони використовувалися в тому числі і для подальшої пересилки українців до таборів Вор'юлопош (Угорщина) та Кривий (поблизу Хуста). Угорські військові не лише розстрілювали сотнями українців без слідства та суду, а й займалися військовими злочинами проти мирного населення. Збереглися свідчення про те, що полонених розпилювали пилкою для деревини. Особлива жорстокість

була до українських вчителів, військових, священників. Вихідців з Галичини, які прийшли на допомогу братам-українцям Закарпаття, розстрілювали без суду та слідства, особливо масово це відбулося на Верецькому перевалі, де з одного боку українців розстрілювали польські військові, а з іншого – угорські. Деякі розстріли угорські військові фотографували і навіть знімали на кіноплівку.

Вже 22 березня, на 7-й день окупації Карпатської України, сам прем'єр-міністр Угорщини Пал Телекі закликав генерала Генріха Верта до виваженості та гуманності. Однак начальник Генерального штабу не поспішав зупиняти криваву машину репресій.

Того самого дня до канцелярії Генерального штабу Угорщини прийшов лист від адмірала Вільгельма Канаріса, керівника німецького абверу, в якому він вимагав перегляду ставлення до учасників Карпатської Січі, а також обурення через розстріли військовополонених.

Гетьман Павло Скоропадський, який мешкав у передмісті Берліна Ванзее, написав гнівну телеграму Адольфу Гітлеру, в якій висловив протест проти окупації Карпатської України союзниками Німеччини. Зрозумівши, що не може вплинути на ситуацію, він створив спеціальний комітет допомоги українським в'язням в угорських концтаборах та для всіх утікачів із Закарпаття. Керівницею цього комітету стала Єлизавета Скоропадська, донька гетьмана. Завдяки праці комітету було не тільки врятовано багатьох українців з таборів, надано кошти, харчування або одяг, а й записано важливі історичні свідчення від утікачів.

Н.В. Ми свідомо надали першоосновне право повісти про Карпатську Україну її творцям і учасникам, виокремили документи, бо ніхто краще не висвітлить буремність тих років, не окреслить значимість й небуденність подій півстолітньої давності. Гортаючи славну сторінку нашої історії, писану звитягою і кров'ю січовиків, ще раз переконаємось у незаперечній істині: не могла не прийти до нас очікувана століттями незалежність, бо вона гартувалася, міцніла й кріпла крізь повні мряки й мракобісся літа та зими, бо нею єдино нуртувала єдина мисль мільйонів українців по усіх світах.

ЛЯПАС ПОЛІТИЧНОМУ РУСИНСТВУ

Потоплено в крові Карпатську Україну, закатовано в Лефортовській в'язниці її президента Августина Волошина, розстріляні й замордовані Михайло Колодзінський-Гузар, Зенон Коссак-Тарнавський, Федір Тацинець-

Крот, Володимир Кільчик, Микола Литвицький, Іван Кришфолуші, Ярослав Гайновський... Сибірами «перевиховували» братів Климпухів та тисячі інших повстанців... Червонозоряні «визволителі» забороняли навіть згадувати назву «Карпатська Україна», проте вона жила у творах Василя Гренджі-Донського, Уласа Самчука, у споминах Степана Росохи, Юліана Химинця, Августина Стефана, Петра Стерча, Василя Пачовського, у наукових розвідках Василя Маркуся, Олекси Мишанича, у піснях, переказах, легендах, будила пам'ять, кликала до боротьби.

Великі жертви понесло Закарпаття за свою незалежність. 27 644 особи розстріляли мадяри без суду і слідства. Понад 75 тисяч закарпатців втекло до УРСР, проте 54 982 з них загинули в ГУЛАГах, решта вступила до чехословацької армії, де знайшли смерть понад 20 тисяч чоловік. Разом за 1939-1944 роки від рук мадярів і «совітів» загинуло понад 80 тисяч закарпатських українців, що становило 12 відсотків усього населення краю. Цю трагічну статистику вивів один з найактивніших учасників боротьби за Карпатську Україну доктор Юліан Химинець.

Історія Карпатської України дорога нам не лишень виявами масового патріотизму і героїзму, а й єдністю, монолітністю нашого народу. Сотні галичан нелегально перетинали кордон, долали високі гори, щоб допомогти в борні русинам-українцям.

Славне минуле Карпатської України – гучний ляпас політичному русинству на Закарпатті, котре волає-галасує про насильну українізацію краю, його прихильність до мадяронства чи чехизації. Отакої! Віками Карпатський край мріяв про лоно матері-України, він був, є і буде українським! А нині... Нині схилимо голову перед лицарями Карпатської України, пом'янемо їх добрим словом, заспіваємо «Вічна пам'ять» їм і їхньому батькові Августині Волошину, укланемо перед світлим образом несхитних та незламних борців за нашу волю. Їх минуле – у нашому сьогодні.

Нині закарпатці відкривають для себе правду про Карпатську Україну, черпаючи її в героїчному минулому для розбудови незалежної держави. Правнуки й діти відважних карпатських січовиків стали тим міцним муром, на котрому зводиться наша самостійність і об котрий розбивається політичне русинство та сепаратизм.

80 років тому Карпатська Україна захищала свою незалежність і національну гідність у нерівній кровопролитній війні проти фашистської гортіївської Мадярщини. Нині ж тисячі українців на Сході боронять нашу самостійність від фашизму російського. Скільки нам ще пити з гіркої чаші утрат?... На кону – саме існування України: або ми вистоїмо і переможемо віковичного ворога – Росію, або згинемо як нація! Третього не дано...

Століття йшла Україна до своєї свободи, платила за неї життям мільйонів синів та дочок. До нинішньої нашої незалежності наблизилася нас невелика за територією та нетривка у часі Карпатська Україна, котра у 1939 році віщо мовила світові: постане самостійна і соборна Українська держава!

І вона постала!

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ВЕЛИКДЕНЬ ІДЕ З БАТОГОМ

*«Їжте, куме, пийте та гуляйте,
Не сидіть голодним,
як вдома на Великдень».*

Народний жарт

Ілько Кобат наповнив люльку сухим потертим лісковим листям, змішаним із сухим розмарином, васильком та м'ятою, і вийшов на вулицю, може, дасть Бог, з кимось обміняється словом по-газдівськи, бо, ади, з самого ранку не розмовляв з ніким, тільки з Юлчею, та хіба то розмова?

«Тор-тор-тор, як тот трактор», – молотить язиком, пилить та гризе, як та дерев'яна пила: «Іди!», «Дай!», «Неси!», «Тримай», чорт забери такий спокій! «Четвер живний, Ільку!», «Великдень на порозі», – та чорт з нею, махомордою дурною!

Та враз всю його лють перервав голос Василя Косишоного:

– Ай, што за запах, Ільку, іздалеку пахне, а я думаю, што би тото так файно пахло, а тото, ади, багу із твоєї піпи, ха, ха, ха! – розсміявся Василь.

– Ге! – гегекнув Ілько і плюнув крізь зуби. – Багу фіномний, аж із самого Сукмаря, тристо лею єм дав за пачок.

– Фіу-у-у! – здивувався Василь, – Три стотки?.. Тадь, тото муг єс тридцет хлібу купити!

– Ге, не буду курити «Морошештю», вадь «Націоналу», як, ади, сес бідолах, – вказав рукою Ілько на хату Петра Бинкалуского, найпершого газду в селі.

– Іду купити хоть п'ять кіл муки на паску, – перевів Василь бесіду на інше, щоб не слухати, як Ілько почне пльоткарити про своїх сусідів.

– Я купив учера два міхи нулашки, така, як золото, із Великої Бані, бо туй не є доброї муки.

– Це, ади, єм узав трілітрову корчажку на олій, – промовив ніяково Василь.

– Та хіба тото олі? Я на такому олію ні псови бих не рядив. Я купив єм двадцет літеру олію із Вишніх Вишав, такий олі, як мід, а пахне...

Василь почухав потилицю, бо більше не знав, що казати. Йому стало соромно, бо «ади, Ілько, як решпектує себе: курит фіномний багу із Сукмаря, нулашку купив із Великої Бані, а олій із Вишніх Вишав, а ун ледви збив якіс бідні крейцарі на п'ять кіл фізешки та три літери олію, но ще, правда, купит собі дві пачки «Морошештю» та й пулітер «Рому», та ще й фонт цукру, аби Анна змісила якийсь медяник, аби дітьом засолодити душу, та ще заріже баранчіка, та якос буде...»

– Ге, неборе, Васи', Великдень іде з батугом, гія са розщункати, аби все було по-газдуски, я дес зо дві тисячі скелтував єм для Великодних Сят, бо, ади, купив ягня, купив всяких кумзервей та всякого мнусаля та саламуля, винуля та пивуля, а шербутуля та джемуля ні не говорю.

Василеві Косишиному приходилось в землю влізти зі сорому, а Кобат продовжував своєї:

– Ге, ото великий келшиг', неборе Васи', аж хоч по-газдуски сятковати – плати! Аж ні – мовчи, пий води та дихай.

Василь хотів був щось сказати, але з хати почувся голос Кобати:

– І-і-ільку!..

– Ге, – хотів далі хвалитись Ілько, але голос Кобати не дозволив йому.

– І-і-ільку!.. Де єс пропав, грум би тя побив із неваловшником!

– Ге...

– Ільку, Четвер Живний, Ільку, позавтри Великдень, Ільку, а я не маю ні порошка муки, ні каплю олію, Ільку!..

– Ге, – гекнув Ілько в слід Василеві Косишиному, який поспішав купити п'ять кіл муки та три літри олії.

ЧАУШЕСКУ ЗНАЄ ГЕТ УСЕ!

Петро Скринчин вигуркотів трактором з грязної вулиці прямо на асфальтоване шосе, залишивши за собою брудний слід аж до самої корчми, де завжди зупинявся, щоб прохолодити душу гальбою пива, така була в нього звичка ще за часів, коли не крутив кермом, а помахував батогом понад спинами своїх кешелистих волів.

«А тепер, дивись на нього, сидить собі, а трактор везе його, куди захоче, – над панами пан!», заздрили йому подекотрі.

Якось одного разу після того, як я покинув рідну Верхнянку, запитав батька, чи йому привезли дров на зиму. Не думаючи довго, він відповів:

«Відколи ти пішов, нема волів у селі».

То ж виходить, що я був останнім верхнянським волом.

«Знайся кінь – з конем, а віл – з волом», – поміркував я по-котляревськи, а батько додав:

«Ой, нема воликів, нема, самі трактори... уже й Петро Скринчин продав воли і купив трактора».

Та не довелось бідному Петрові спокійно вихилити гальбу, бо вуйко Бабичар стискав кулаки скільки стискав, скреготав зубами скільки скреготав, попихкував люлькою скільки попихкував, а далі не стерпів і промовив до Петра:

– Ти, лайдаку, аж не маєш ніякої поваги до людей, то хоть Господа буйся!

Петро, який (що правда – то правда) ніколи нікого не образив, від несподіванки аж рота роззявив, хотів був щось спитати, але старий не допустив:

– Хоть не питай, а дивися, яку погань залишив за собою. Мені приходиться роззутися, коли вихожу на орсаг' (асфальтована дорога), а ти... тадь тобі шкода того тартора у руки дати, тьфу на тебе та на твого тартора!

Петро глипнув на шосе і, побачивши грязний слід, який залишили колеса його «тартора», почухав потилицю і сором'язливо похилив голову. Люди крадьки посміхалися, бо всі поважали старого.

– Давно, коли залили ашвальт, вийду я на орсаг' із возом, аж дивлюся, а мої колеса такі грязні, што не дай Бог! Зупинив я воли і беруса чистити колеса, бо не пуйду, ади, як сес... Пуцую я колеса, а такий дощ паде, што ня заливає, зараз колес не вижу. Аж туй чую назад себе:

– Слава Ісусу Христу, 'уйку Никола'!

– Слава навіки Богу! – удкланяюся я, але і думаю: «Чий то вари такий знакомий голос?»

– Што чините? – звідус мене знайомий голос.

– Та, ади!... Чищу колеса, абих не запаскудив дорогу.

– Но, сесе люблю, за сесе, 'уйку Никола', дарую вам, ади шкатулку (коробку) фіномного табаку, курит на здоровля!

Коли са оберну, а коло мене стоїт луксош (автомобіль), а в луксоші самий Николай Чаушеску, посміхається до мене.

– Ой, ти відай брешеш, Никола'! – перервав його Ілько Буркуш.

– Абих пес, аж брешу! – поклявся старий.

– Брешеш, Никола', брешеш, можу ти доказати, што брешеш.

– Но, докажи! – аж підстрибнув Бабичар.

– Зутки знав Чеашеску, што ти Николай?

– Ге-ге-ге... Який ти дурний, Ільку, тадь Чаушеску знає гет усе! На ото ун і є Чаушеску! Так абес знав Ільку!

Багу – тютюн.

Піпа – люлька.

Фіномний – вищого сорту.

Пачок – коробка.

Маришешти, Націонале – сорт

румунських цигарок.

Від кіло – кілограм.

Нулашка – пшеничне борошно вищого сорту.

Олі – олія.

Рядити – готувати страву.

Решпектовати – поважати.

Фізешка – пшеничне борошно нижшого сорту.

Пулітер – півлітра.

Фонт – півкілограма

Розщункати – розв'язати щ і щунки (оцінки, шнурки) на сорочці вишивці.

Ірина МАЦКО

МАМИНЕ СЕРДЕНЬКО

(Продовження з минулого номера)

– Ангелику, я хочу до мами... – зі сльозами мовив хлопчик.
 – Не можна, дитино, у неї ж розбите серце...
 – А що мені зробити, щоб серце мами стало таким, як було раніше?
 – Не знаю. Це ти сам маєш зрозуміти. Шукай, що ще на світі є таке тепле, любляче, гаряче, велике, як мамине серце, де б ти помістився... – сказав ангелик, збираючись летіти.
 – Я віднайду, обов'язково віднайду!
 – Коли щиро так вирішив, я допоможу тобі. Віднайти ти мусиш сам, а я оживлю його, – повернувшись і сідаючи на плече хлопчика, мовив ангелик.

Що тільки не робив хлопчина для того, щоб мамине серденько знову було колишнім! І квіточку приміряв, і жаринку пробував, дзеркальце, промінчик, коштовний камінчик, а серденько ніяк не гріло.

– А далі що? – засумував Андрійко. Прийшов до тітоньки, яка хазяйнувала тепер у домі, й усе щиро розповів. Аж сльози від жалю за вчиненим виступили. Розповів, як погано поведився, образливі слова говорив, як ударив маму і як хоче тепер усе повернути, щоб мамине серденько знову гріло його...

І трапилося диво! Чужа й холодна тітонька раптом наче прокинулася, її очі заблищали від сліз щастя, вона лагідно всміхнулася й протягнула руки до синочка. Це знову була мама Андрійка. Така сама добра, любляча і лагідна. Найкраща в світі!

– Ніколи не розбивай матусі серце! – мовив тихенько ангел на вушко Андрійкові.

– Не буду більше, ангелику! Ніколи-ніколи...

Шевченковий день

Слова і музика Михайла Волощук

Приспів

Лист Ісуса до людини

Вітаю тебе, дорогий друже!

Пишу тобі цього листа, хоча мені б хотілося порозмовляти з тобою особисто і наодинці. Але я знаю, що для цього в тебе завжди бракує часу. Вчора вранці, наприклад, Я довго чекав, поки ти прокинешся, щоб разом з тобою побудувати плани на прийдешній день, додати тобі сили і впевненості для нелегких справ. Але ти відвертався, щоб хоч на декілька хвилин продовжити свій сон.

А потім у тебе просто не було часу: вмивався, старанно чистив зуби, прискіпливо одягався, ретельно причісувався... Останній погляд у дзеркало, і ти підійшов до дверей. На якусь мить, коли твоїй погляд натрапив на Біблію, Я подумав, що ти хочеш прочитати Моє Слово. Але ти пішов, щільно зачинивши двері.

Протягом дня Я знову і знову намагаюся зав'язати розмову з тобою. Чекав цієї миті. Ти пам'ятаєш сніданок: смачна їжа, запашний чай – це все від Мене. Однак ти навіть не подумав про це, не кажучи вже про слова вдячності.

Після поживного обіду ти тяжко зітхнув, а Я стояв поруч і чекав, що саме зараз ти розкажеш про наболіле, про те, що пригнічує душу, і попросиш допомоги. Але якась думка, очевидно дуже важлива для тебе, відволікла твою увагу, і думки закрутилися, шукаючи виходу. Словом, для тебе проблем вистачало завжди. Вони кожного дня навалювалися на тебе таким тягарем, що перекреслювали все інше. Тобі ставало дуже важко. Чому ж ти не звертався до Мене?

Пам'ятаєш, недобра звістка захопила тебе зненацька? Я в той час був біля тебе. Я так хотів висушити твої сльози і навіть намагався зробити це по-Своєму: послав тобі легкий, теплий вітерець, птахів, щоб вони веселим щебетом і співом відволікли тебе від гірких думок; сонячне проміння, голубе небо... – все це для тебе. Але ти вже вкотре нічого не зрозумів, не заговорив зі Мною.

І навіть увечері, прийшовши з роботи — не згадав про Мене. Нашвидкоруч повечеряє, увімкнув телевізор і телепрограми надовго захопили тебе. Невже вони цікавіші, ніж спілкування зі Мною? Невже важливіші і ті проблеми, які не покидали тебе ще й увечері?

Ти втомився за день – Я тебе добре розумію. Не звинувачую за те, що майже у знеможі впав у ліжко. У такому стані важко молитися, думати про духовне, але Я все ж надіявся на це, бо в якусь мить в тебе промайнула думка про Мене. Але це вже було крізь сон, який швидко заволодів тобою. Ти ж не опирався. А Я так чекав... Хотів разом з тобою згадати про день, що минув, проаналізувати його. Повір: Я би потішив тебе, заспокоїв твої біль... Але ти не захотів...

То ж коли настане новий день, згадай про Мене. Пам'ятай, що Я завжди поруч з тобою.

Джерело: Світ дитинства

ШЕВЧЕНКОВИЙ ДЕНЬ

Шевченковий день ми святкуєм,
Святкуєм всім серцем його,
З ним всю Україну любуєм,
І кручі, і синє Дніпро.

Шевченковий день нас чарує,
Веде нас у сонячний світ,
Він в сьайві віками квітує,
Шевченкові многая літ.

Приспів:

Приспів:

Шевченко живе,
Шевченко цвіте,
Шевченко з віків
Єднав нас і грів.

Він з давніх віків і до нині
Зайшов в наші світлі серця,
Він в любій й цвітній Негостині
Не матиме в сьайві кінця...

В Великоднем!

Найщиріші вітання з нагоди найбільшого християнського свята Воскресіння Христового.

Нехай Ваші душі будуть багаті на добро, як святковий стіл, чисті як Великодній рушник веселі, як українські писанки. Хай малинові дзвони Великодня принесуть у Вашу оселю радість, віру, надію і любов.

Христос Воскрес!

*Святкування йде віками, –
Це такі чудові дні:
В гості йти, під рушниками
Страви нести запашні.*

*Доброзичливо, з любов'ю
Мати щирі почуття,
Людям зичити здоров'я
І щасливого життя.*

*Святість – це чарівне слово,
Тільки треба так зуміть,
Щоб життя своє святково
У труді й добрі прожить.*

В. М. ГЕРАСИМЮК

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

*Чого всі радіють:
І мама, і тато,
Бабуні й дідуні,
І навіть малята?
Ще й звуки чарівні
Нам ллються з небес –
Бо свято сьогодні,
Христос наш Воскрес!
Давно вже звершив Він
Це диво із див –
Ціною життя всіх
Звільнив від гріхів.
Ми славу підносим
Його до небес –
Христос наш Воскрес,
Він навіки воскрес!*

Н.Б. КУФКО

ЧУДОВИЙ, РАДІСНИЙ РАНОК

*Чудовий ранок, сонце світить,
Лунає пісня до небес,
Радіють всі, – дорослі й діти,
Христос воскрес! Христос воскрес!*

*Який це ранок урочистий,
Не стало смутку, – смуток щез,
І скрізь летить та славна вістка:
Христос воскрес! Христос воскрес!*

*Нехай ця вістка скрізь лунає,
Заснулий світ зворушивсь весь,
Хай людям всім розповідає:
Христос воскрес! Христос воскрес!*

*За смерть Христову, за спасіння,
За те, що Він зійшов з небес,
Нехай в це свято воскресіння
Співають всі: Христос воскрес!*

СВЯТО ПАСХИ НЕДАЛЕЧКО

*Свято Пасхи недалечко,
Люди звичай бережуть, –
Розмальовують яєчка,
Пишні пасочки печуть.*

*Лине пісня до небес, –
Це радіють діти,
Ради нас Христос воскрес,
Як нам не радіти?!*

*В цю чудову, славу мить
Зникне хай тривога,
Й ви, дорослі, не мовчіть, –
Славте з нами Бога.*

*Про це чудо із чудес
Хай почують всюди.
З мертвих наш Христос воскрес,
Веселіться, люди!*

Тумор

*– Тату, я повинен тобі повідомити, що завтра в школі відбудуться маленькі збори учнів, батьків і вчителів, – говорить Олежик.
– Що означає «маленькі»?
– Це тільки ти, я і класний керівник.*

*Учитель цікавиться у Мишка:
– Чому ти не був учора в школі?*

Мишко:

– Ви ж казали, якщо я не виконаю домашнього завдання, щоб у школі не з'явився...

На уроці астрономії вчитель показує фотографію і ставить запитання:

– Знаєте, що це таке?..

Це – комета.

– Що-що?

– Комета, Вовчику. Ти чув про неї?

– Ні.

– Хіба ти не знаєш, як називається зірка з хвостом?

– Міккі Маус, звичайно...

ВОДОСПАДИ ІГУАСУ НА КОРДОНІ АРГЕНТИНИ І БРАЗИЛІЇ

Водоспади Ігуасу розташовані на кордоні Аргентини і Бразилії. Комплекс водоспадів на річці Ігуасу – один з найбільших у світі. Вони простягаються на 2700 м, утворюючи півколо з 275 каскадів. Навколо – субтропічні ліси з сотнями рідкісних і таких, що зникають, видів флори і фауни.

СВЯТО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА «ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА» У РОГОЖЕШТАХ

Свято народного мистецтва «Великодня писанка» на міжобласному рівні було започатковане у 2013 році Ботошанською філією СУРу спільно з Повітовим центром збереження та просування традиційної культури, за підтримки Ботошанської повітової ради, у партнерстві з парафією «Народження Мати Божої» села Рогожешти та мерії комуни Міхайлени. Щорічно напередодні Великодніх свят у селах Рогожешти, Міхайлени, Киндешти, а то і в Ботошанах, відбувається Фестиваль-конкурс «Великодня писанка», на базі якого проводяться майстер-класи за участю провідних майстрів писанкарства вищеназваних сіл, в результаті чого в Ботошанському повіті значно зріс інтерес до цього давнього виду народного мистецтва і утворилась плеяда народних майстрів писанкарства, навколо якої гуртується молодь.

Враховуючи цей факт, Союз Українуїв Румунії у багатьох повітах, де компактно проживають українці і де це народне мистецтво ще не пропало, ставить перед собою за мету підтримку і розвиток української національної культури, відродження, збереження і популяризацію писанкарства та зміцнення творчих зв'язків між майстрами народного мистецтва з різних регіонів Румунії, а в майбутньому започаткувати у одній із філій свято народного мистецтва «Великодня писанка», де би брали участь найкращі майстри писанкарства з цілої Румунії, а може і з України.

Метою і завданням фестивалю «Великодня писанка» є: збереження і примноження національних традицій народного мистецтва писанкового розпису, популяризація техніки, твор-

чих стилів і новітніх методів, підтримка обдарованих дітей та юнацтва; популяризація писанки як національного символу Великоднього християнського дійства; ознайомлення з традиціями писанкарства різних регіонів Румунії, України, Європи та світу.

В рамках фестивалю «Великодня писанка» пройшла виставка-продаж різних видів декоративно-прикладного мистецтва: лозоплетіння, вишивання, ткацтва, гончарства, різьбярства, національного одягу, художніх виробів зі шкіри, бісеру та ін.

Також в рамках цього фестивалю проводився майстер-клас з провідних місцевих майстрів писанкарства, в яких взяли участь більше 50 дітей і дорослих.

Цього року на свято народного мистецтва «Великодня писанка», яке відбулося 6-7 квітня, з'їхались понад 60 писанкарок та писанкарів з Ботошанського та Сучавського повітів, а саме з Балківців, Бродини, Бучичі, Владинь, Кошни, Молдовіци, Палтину, Радівців, Рогожешт, Ульми,

Треба відмітити, що в суботу 6 квітня відбувся фистиваль-конкурс для провідних майстрів писанкарства. Зокрема учасниками свята були заслужені майстри народної творчості, відомі не тільки у своїх повітах, але і в країні, а деякі з них і за кордоном. Багато писанок, підготовлених умілими руками, сьогодні можна побачити у персональних колекціях за кордоном.

Трофей 6-го випуску фестивалю виграла Віолета Паладюк з Молдовіци Сучавського повіту

У неділю 7 квітня за нагороду боролися діточки. Першу премію у віковій групі від 7 до 12 років виграла Синзіана Урсулян, а у віковій категорії від 13 до 17 років виграла Клаудія Шекман.

Два дні невелике село Рогожешти стало місцем, де можна було доторкнутися до справжнього й неповторного, напоєного небесною енергетикою, українського духу.

Віктор ГРИГОРЧУК
Заступник голови СУРу
Голова Яської філії

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

ISSN 1223-1614

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România